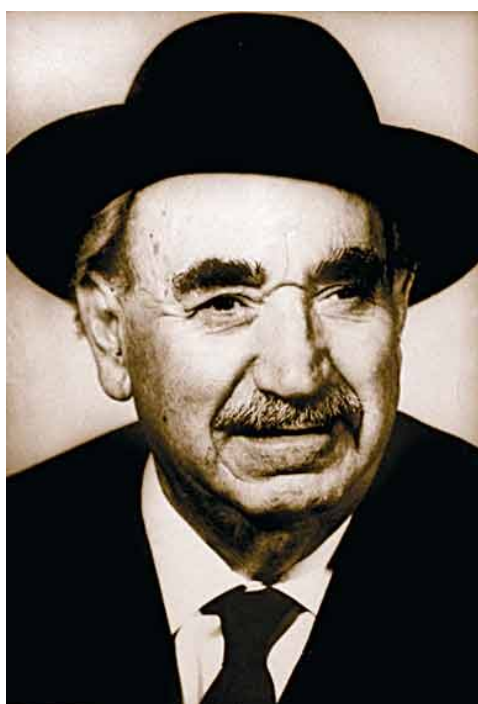

RACARIU ANDREEA IOANA

PAMFIL ȘEICARU
ZIARISTUL VIZIONAR

LUCRARE DE DIZERTAȚIE

Editura Sfântul Ierarh Nicolae
2010

ISBN 978-606-577-096-6

PROFESOR COORDONATOR,
Conf. univ. dr. VALERIU RÂPEANU

CUPRINS

I. CUVÂNT INTRODUCATIV	4
II. CONȚINUTURI	7
CAPITOLUL 1 SCURTĂ PREZENTARE A PRESEI ROMÂNEȘTI DIN PERIOADA INTERBELICĂ...7	
CAPITOLUL 2 PAMFIL ȘEICARU – REPERE BIOGRAFICE ȘI IDEOLOGICE.....11	
CAPITOLUL 3 PAMFILEICARU – CARACTERISTICILE STILULUI PERSONAL.....15	
CAPITOLUL 4 ACTIVITATEA DE ZIARIST PAMFIL ȘEICARU ȘI „CURENTUL” SĂU.....19	
CAPITOLUL 5 PAMFIL ȘEICARU - ZIARISTUL VIZIONAR.....22	
CAPITOLUL 6 „TRIBUNALUL POPORULUI” ȘI PROCESUL ZIARIȘTILOR „NAȚIONALIȘTI”.....26	
CAPITOLUL 7 PAMFIL ȘEICARU - ACTIVITATEA PUBLICISTICĂ DIN EXIL29	
CAPITOLUL 8 PAMFIL ȘEICARU PRIN OCHII CELOR CARE L-AU CUNOSCUȚ.....34	
III. CUVÂNT DE ÎNCHEIERE.....	40
IV. BIBLIOGRAFIE.....	42

„Cea mai mare putere dată omului este aceea de a organiza gândirea altora”

David Hume (1711-1776) – filosof scoțian

I. CUVÂNT INTRODUCATIV

Motto:

„Școala și gazeta s-au născut deodată în România. Din aceeași nevoie. Prin aceleași voinți. Cu aceeași oameni. Putem spune (...) că presa s-a ivit ca o eflorescență practică și lucrativă a culturii. La noi, ea a fost abecedarul însuși al nației. Primii dascăli ai Românilor au fost și primii ei gazetari. La început a fost gazetarul...”

(Dem. Theodorescu, 1939)

Din secolul al XVII-lea, de când și-au făcut apariția în lume, ziarele au fost primul mijloc de informare de mare audiență. Iată de ce, în consecința, motto-ul introductiv vine să sublinieze importanța covârșitoare pe care jurnaliștii, prin intermediul gazetelor, o au în educarea și iluminarea maselor, în formarea opiniei publice și în canalizarea acesteia pe o anumită direcție. După cum afirma Harold Burson, fondator Burson-Marsteller (una dintre cele mai mari agenții de PR din lume) „*opinia publică este o pârghie care poate motiva o audiență înspre comportamentul așteptat*”. Această afirmație ne ajută să înțelegem că presa, prin intermediul jurnaliștilor, reprezintă un pion extrem de important în peisajul social al tuturor timpurilor. Aceasta nu numai că are un rol esențial în formarea și/sau manipularea opiniei publice, pe care după caz o informează sau o dezinformează, dar în egală măsură, ea are și un rol constructiv, de afirmare a unor principii ce privesc viitorul, de dezvoltare a ideilor menite să configureze structurile unei societăți căreia îi ghidează traseul.

Prin urmare, a fi jurnalist devine o vocație sacră, care te fură cu totul și pentru totdeauna și care nu se poate exprima decât printr-o muncă uriașă și constantă, indiferent de eșecurile sau de succesele repute.

Plecând de la aceste considerente, nu este greșit a afirma că jurnalistul este sau ar trebui să fie un profet, o persoană oraculară, un fel de Thiresias pe meleaguri grecești, care prevede viitorul și-l poate schimba arătând semenilor săi unde au greșit de și-au atras mânia zeilor. Or, în această calitate, adevăratul jurnalist trebuie să uite ceea ce numim „*o viață liniștită*”, să-și uite frica, ba chiar și prudența, în efortul susținut de a descoperi și a spune adevărul, de a demasca nedreptatea sau încercarea unei minorități de a înregimenta majoritatea în favoarea propriilor interese. În acest sens este însă imperativ ca un jurnalist să-și amintească întotdeauna puterea pe care poate să o exercite, conform propriilor sale crezuri și reguli intime, în virtutea unor idealuri, să rămâna obiectiv și să nu facă abuz de influența pe care o are în scopul de a îndruma opinia publică spre o direcție greșită.

Invidiat poate pentru privilegiul de a avea acces la informație, de a cunoaște oameni și fapte la prima mână, de a putea lupta cu șanse reale împotriva oricărei nedreptăți, jurnalistul este adesea subiectul celor mai înverșunate critici mai mult sau mai puțin avizate sau țintă a nenumărate calomnii și acuze nefondate și nejustificate. Dar această realitate este cel mai mic preț pe care jurnalistul îl plătește pentru alegerea sa, conștiință și asumată.

La fel s-a întâmplat și în cazul marelui **Pamfil Șeicaru** (1894 - 1980), ziaristul vizionar, a cărui vastă personalitate este analizată pe scurt în lucrarea de față. O conștiință lucidă a neamului românesc, un pamfletar acid, un memorialist al istoriei pe care a trăit-o dar și critic înverșunat al politicii duplicitare dusă de puterile occidentale în pragul celui de-al

doilea război mondial, Pamfil Șeicaru a fost singurul ziarist român care a prevestit că așa-zisele garanții militare oferite de marile puteri pentru menținerea integrității granițelor României nu aveau nici o valoare și a anticipat sacrificarea țărilor europene mici și mijlocii în scopul apărării intereselor proprii. Deși obligat să rămână în exil până la sfârșitul vieții din cauza instaurării regimului comunist, este prezent pe lista oponentilor noului regim, alături de alți ziariști celebri precum Păstorel Teodoreanu, Constantin Rădulescu-Motru, Constantin Noica, Mircea Vulcănescu, Radu Gyr sau Ion Vinea, iar în 1945 când a avut loc procesul ziariștilor considerați "*criminali de război și vinovați de dezastrul țării*" a primit în absența condamnarea la moarte.

Și pentru că, după cum afirma Ovidiu Vuia în lucrarea *Sub zodia cărții și a studiului. Cu Pamfil Șeicaru în exil*, „*nimic nu supără pe român decât adevărurile*”, mai ales cele spuse la modul direct și tranșant așa cum obișnuia s-o facă ziaristul Pamfil Șeicaru, era de așteptat ca acesta să-și atragă o serie de dușmani, devenind în consecință una dintre cele mai calomniate personalități ale culturii românești. Și mă refer aici la butada pe care (conform memorialistului și poetului Vlaicu Birna), Nicolae Iorga ar fi formulat-o la adresa lui Pamfil Șeicaru, în cabina liftului redacției de la ziarul *Curentul*, un palat cu șase etaje și tipografie proprie de pe Strada Domnița Anastasia: "*Șantajul și etajul; etajul și șantajul...*". Pamfil Șeicaru avea 32 de ani în 1928, când și-a înființat propriul ziar, în care va semna zilnic (până în 1944, când se va refugia în străinătate) un editorial de patru coloane, scris într-un limbaj viu, contondent, neaș. Sediul primei redacții a fost într-un imobil modest, strămutat apoi într-o clădire de pe Strada Doamnei nr. 1, iar spre sfârșitul anilor '30, ziarul *Curentul* și trustul omonim se instalează în palatul despre care unii au afirmat răutacios ca ar fi fost realizat după formula „*un șantaj, un etaj*”. Deși legenda a dăinuit peste decenii, nu sunt cunoscute situații concrete în care Pamfil Șeicaru să fi pretins bani pentru a-i șantaja pe mai-marii vremii și niciun presupus șantaj n-a ajuns să fie demonstrat vreodată în justiție. Mai mult, marele istoric Iorga n-ar fi putut rosti o asemenea afirmație din simplu motiv că între cei doi au existat întotdeauna relații de bună înțelegere, iar după cum sublinia maestrul, n-a fost nicio recepție de inaugurare a noii cladiri, deci nici banchetul la care Iorga ar fi făcut respectiva afirmație.

În ciuda tuturor acestor speculații, Pamfil Șeicaru nu a fost un ziarist venal și corupt care să scrie pentru bani. Din contra, el a contribuit din plin la consolidarea presei ca putere în statul de drept, a iubit independența scrisului și nu a stat în slujba nimanui. După cum tot Ovidiu Vuia spunea în cartea sa, Șeicaru n-a urmarit altceva prin meseria sa, decât, ca orice idealist, „*să slujeasca adevărul și numai adevărul prin care să ajungă în domeniul spiritual un fel de medic vindecător, înscris printre marii binefăcători ai omenirii*”

(Vuia Ovidiu, *Sub zodia cărții și a studiului. Cu Pamfil Șeicaru în exil*, Ed. Rita Vuia, 2007)

Mai trist este faptul că în această campanie de calomniere a marelui ziarist Pamfil Șeicaru s-au înscris și nume celebre precum Ștefana (Fanny) Rebreanu, soția marelui scriitor Liviu Rebreanu (afectată probabil de lupta dusă de Șeicaru contra *GORILEI* politicianismului românesc, L. Rebreanu), Agata Grigorescu Bacovia, poetă simbolistă, soția poetului George Bacovia sau chiar Marin Preda care îl descrie pe Gr. Patriciu -alias Pamfi Șeicaru- în *Delirul* drept un „*șantajist simpatic*”, fapt ce l-a durut în mod deosebit pe maestrul.

Dovada clară a așa-zisei sale averi o constituie faptul că în 1944, părăsește țara ca om sărac (de aici și greutățile întâmpinate în timpul exilului), spre deosebire de Stelian Popescu, director la *Universul*, care trăia fără griji în Spania cu banii plasați din timp într-o bancă

elvețiană. După instaurarea regimului comunist, tipografiile sale au fost confiscate, iar palatul ziarului *Curentul* a fost transformat în sediu al Securității, azi sediul SRI din București. Așadar tocmai rezistența sa la toate ispitele materiale, ce nu-l puteau îndepărta de la calea adevărului, i-au stârnit pe cei gata de orice fel de compromis să-l calomnieze atât: *democrații* (la putere în perioada interbelică) și *comuniștii* (care l-au condamnat chiar la moarte pentru antirusismul său, deoarece Șeicaru a rămas până la moarte în slujba mareșalului Ion Antonescu, convins fiind că acesta va face cu marea Rusia un armistițiu pe măsura dragostei ce o purta poporului român). Fiind un ziarist de mare talent, P. Șeicaru a fost capabil să -și câștige existența din vânzarea publicațiilor sale, fapt ce l-a ajutat să-și procure garanțiile împrumuturilor bancare prin care să-și construiască palatul ce servea drept sediu pentru ziarul *Curentul*. De altfel, „șantajele”, dacă ar fi existat, n-ar fi putut rămâne ascunse de opinia publică, P.Șeicaru nefiind nici pe departe așa cum îl prezintau unii servitori ai partidului comunist.

II. CONȚINUTURI

CAPITOLUL 1

SCURTĂ PREZENTARE A PRESEI ROMÂNEȘTI DIN PERIOADA INTERBELICĂ

Pamfil Șeicaru, directorul ziarului *Curentul*, cel mai combativ cotidian românesc din perioada dintre cele două războaie mondiale, a fost autorul a peste 2.500 de articole, care l-au ajutat să se impună drept unul din cei mai prestigioși ziariști ai vremii, iar pentru a-l aprecia la justa valoare, este necesară o analiză de ansamblu a contextului jurnalistic, social și istoric în care acesta și-a desfășurat activitatea.

În orice timp și în orice țară, presa nu reprezintă altceva decât oglinda fidelă a societății respective. Starea de spirit a unei națiuni sau a unei perioade istorice, aspectele pozitive și cele negative, dar și problemele specifice cu care se confruntă o societate în acele momente transpar, mai mult sau mai puțin, printre rândurile gazetelor. Preasa devine astfel o componentă majoră a istoriei generale a unei țări, o sursă importantă pentru istoriografie, prezentând totalitatea fenomenelor politice, sociale și culturale specifice fiecărei epoci. Din acest punct de vedere, putem afirma că presa reprezintă, pentru cei cărora li se adresează, oportunitatea de a percepe și înțelege istoria în derularea ei firească și, în consecință, nu trebuie percepută ca a fi un segment paralel vieții sociale, ci ca însăși o componentă a acesteia.

Înainte însă de a avea presă proprie, românii, mânați de curiozitatea specifică unui public în formare și de setea de a fi informați și puși la curent cu tot ceea ce era nou, s-au informat prin intermediul presei străine. Mărturiile despre circulația presei în provinciile românești sunt destul de vechi: în *Istoria presei române de la primele începuturi până la 1916* (1922), Nicolae Ioarga arată că domnitorul Grigore Alexandru Ghica, în jurul anului 1776, avea înregistrat în buget un capitol de cheltuieli pentru „gazeturi”, care ajungeau în Țara Românească prin Brașov, fie din „Englitera”, fie din Utreht, Viena, Köln sau Aachen, iar „69 de lei s-au dat cheltuielă gazeturilor de la Brașov prin mâna domniei sale Saule Serdar pe șase luni”.

Un alt domnitor român de la începutul secolului al XVIII-lea, Nicolae Mavrocordat, era abonat și el la gazeturi ce veneau din marile orașe europene, iar boierii cultivați și francofoni citeau *Le journal littéraire*, *Le journal encyclopédique* sau *Mercur de France*, dar și ziare vieneze, sau italiene. Tot din această perioadă datează și apariția unor cabinete de lectură pe lângă librării, cabinete ce stimulează interesul pentru lectură și informare prin presă.

În ceea ce privește debutul propriu-zis al presei românești, acesta este destul de tardiv și face obiectul diferitelor controverse în cadrul comunității științifice. Deși există mai multe păreri referitoare la apariția primelor ziare autohtone, dacă ar fi să luăm drept criterii de referință în acest sens limba și teritoriul național, am spune că aceasta s-a produs în prima jumătate a secolului al XIX-lea, mai exact în anul 1829, când, la data de 8 aprilie, a apărut *Curierul Românesc*, o gazetă politică, culturală și literară editată la București de Ioan Heliade Rădulescu, urmată în iunie de *Albina românească*, o gazetă politică și literară de la Iași, editată de Gheorghe Asachi. La o simplă trecere în revistă a personalităților care și-au făcut remarcată prezența în peisajul presei românești încă de la începuturi, am putea afirma că aceasta a fost modelată de nume mari precum Gh. Asachi și Ion Heliade Rădulescu, Mihail Kogălniceanu, primul mare ziarist român. B.P. Hasdeu, Titu Maiorescu, Mihail Eminescu, N. Iorga s.a, exemplele cele mai grăitoare ale existenței unei pasiuni ziaristice prezente chiar de la punerea bazelor, detaliu ce a conferit presei noastre o altitudine intelectuală și o permanență mai presus de faptul cotidian, înscriind-o pe spirala duratei.

Peisajul publicistic românesc începe să ia amploare și să se modifice începând cu a doua jumătate a secolului XIX, când are loc o „explozie” și o diversificare acută în rândul publicațiilor, mai ales sub aspect statistic. Au apărut periodice atât în orașele mari cât și în cele mici și existau publicații din cele mai diverse, de la cotidiene, săptămânale, lunare și până la gazete de opinie, de informare, de divertisment, politice, literare, sociale, comerciale, culturale și chiar științifice. Însă chiar și în aceste condiții, ziarele erau de o factură relativ uniformă și jurnalismul românesc mai avea încă mult de evoluat. Era o perioadă în care nu se cultiva reportajul, ci numai știrea (preluată de cele mai multe ori prin simpla traducere), nu se practica ancheta, nu se analizau fenomene, nu se adopta editorialul, după cum nu se practica nici interviul. Dar iată că primul război mondial vine să zguduie lumea din temelii și în urma lui totul se transformă radical, inclusiv în sfera jurnalismului.

După Primul Război Mondial, în perioadă anilor interbelici, dar în special după Marea Unire, presa s-a diversificat foarte mult și în sânul ei au avut loc deplasări, transformări, înnoiri, în conformitate cu noile condiții economice, sociale, politice create. De pe arena publicistică dispărea presa conservatoare, presa officioasă a partidelor politice suferă transformări privind orientarea, iar presa independentă, care nu se declară formal pentru un partid anume, se lărgeste cunoscând și ea modificări corespunzătoare momentului istoric în care se afla. Intră și în gazetărie oameni noi și se ridică o generație de tineri (unii foști combatanți în război), printre care evident și Pamfil Șeicaru, animați de încredere și de speranța că politicianismul nociv va fi spulberat de acest suflu nou.

Pe fondul corupției, al dezamăgirii, al marilor pasiuni politice sau al marilor probleme sociale, presa politică și cea de scandal nu duc lipsă de subiecte. Ziarul modern, al perioadei dintre cele două războaie, era un ideal cu care presa românească cocheta intens. Acesta își propunea un preț de copertă scăzut, tiraj mare și finanțare din reclamă. Însă, în linii mari, ziarele din România de după primul război mondial nu suferă modificări substanțiale. Ele rămân la același stil, de obicei sec, pur informativ, la aceeași paginație, iar, pe măsură ce înaintăm în timp, încep să se observe mai multe fotografii. Se dezvoltă reportajul și înfloresc pamfletul, dar încă nu și interviul. Nu există pagini speciale pentru economie, finanțe sau alte domenii, predomină informația politică, iar editorialul este încă timid.

Între titlurile importante ale vremii, menționăm: *Adevărul*, *Dimineața* și *Facla*, gazete democratice, de centru-stânga, *Universul*, ziar de centru-dreapta aflat sub conducerea lui Stelian Popescu, *Curentul*, cel mai combativ cotidian românesc al vremii, condus de Pamfil

Șeicaru și *Cuvântul*, cotidian politic bucureștean care a apărut până în 1941, ambele de dreapta sau, uneori, de extrema dreapta.

Propaganda politică, manifestele politice, îndemnulurile electorale și critica acțiunilor adversarilor politici erau nelipsite din ziare. În articole precum „*Bătăie de joc de banul nostru*”, miniștrii erau certați pentru că-și luaseră pălării de la Londra. În alt ziar citim că „*Sedința începând la o oră nepotrivită, după-masă, doi senatori s-au absentat, preferând ca astăzi să doarmă acasă*” și tot presa interbelică demonstrează cu documente că, în 1933, primarul Protopopescu atribuie pavarea unei străzi din București, fără licitație, unor apropiați, familia Rudenberg, fără ca până atunci firma familiei respective să mai fi făcut o asemenea lucrare în capitală.

Stilul pamfletar făcea ravagii în presa vremii, iar fanaticii se împușcau prin cărciumi după o ceartă pe teme politice. Atmosfera vremii e perfect sintetizată în replica unui funcționar „binevoitor” de la 1928 („*Stai, dom'le, acasă, ce-ți trebuie bucluc?*”) rostită în timpul campaniilor electorale desfășurate în perioada interbelică, campanii ce au precedat primele alegeri libere.

Acuzațiile și atacurile la persoană erau una dintre cele mai frecvente metode de combatere a inamicilor politici. În funcție de abilitatea și cultura emițătorului, acestea variaau de la ironii subtile sau vorbe pline de duh la jigniri legate de aspectul fizic sau obiceiurile intime ale victimei.

Trei personalități politice ale vremii au fost ținta unora dintre cele mai savuroase atacuri verbale. Liberalul Ion Gheorghe Duca a primit porecla de „*limbricul Duca*” după ce l-a apostrofat pe Nicolae Iorga. „*Elevul Duca, limbricul Duca, pigmeul Duca își permite să fie necuviincios cu marele N. Iorga și perfid de insinuant cu noi. Homunculul se joacă cu intimidarea și represiunea*”, titra **Îndreptarea** în decembrie 1928. Același cotidian îi reproșa primului ministru țărănist, Iuliu Maniu, că este ipocrit și că „*are limba căptușită pe-o parte cu catifea, iar pe altă parte cu... ghimpi*”. Nu a scăpat nici țărănistul Alexandru Vaida-Voievod, președintele Consiliului de Miniștri până în 1932, iar ziarul **Adevărul** i-a citat pe opoziții demnitarului, care l-au numit „*gras și frumos ca un criminal de rasă, că-i merge bine unde s-a cocoțat*” și au emis „*aprecieri grosolane, cari erau împinse până la descrierea rufelor primului-ministru*”.

De altfel, încăierările și răfuielele din motive politice erau nemiloase și aveau loc pe tot parcursul campaniilor. Tot în 1928 de pildă, ziarul **Curentul** relata în paginile sale cum un simpatizant al generalului Alexandru Averescu a plătit scump pentru că l-ar fi criticat în public pe Iuliu Maniu sau cum un judecător din comisia electorală a refuzat să iasă din pauza de masă pentru „*a bea de necaz*” și, „*în starea de inconștiență în care era, a azvârlit cu sticlele și paharele în primar și în delegații guvernamentale, iar aparatul telefonic, smulgându-l din sârme, l-a trântit jos*” (Ziarul **Curentul**, 6 decembrie 1928).

Patru ani mai târziu, însă, violențele din timpul campaniilor electorale s-au intensificat. În edițiile din luna iulie, **Adevărul** prezenta mai multe episoade dintr-o încăierare electorală din Buzău. În urma acesteia, un senator liberal a murit într-un schimb de focuri de revolver. Acuzațiile de fraudă electorală și abuz erau la fel de frecvente ca violențele propriu-zise. Erau la modă refuzul președinților de tribunal de a elibera cărțile de alegător, utilizarea buletinelor de vot falsificate sau arestarea membrilor partidelor de opoziție, pentru a fi împiedicați să voteze.

Nici „*pomana electorală*” nu era un obicei străin politicianilor vremii. Cotidianul **Curierul** a prezentat cazul unui primar liberal care i-a încurajat pe săteni să ia lemne „câte

poftesc” din pădurea Academiei, deși autoritățile nu aveau cunoștință de acest lucru. Furtul însemnelor electorale sau al sloganurilor își are rădăcinile tot în campaniile electorale din perioada interbelică. Reprezentanți ai Partidului Național-Țărănesc din 1928, aflat la putere, au declarat, pentru ziarul **Curentul** din acea vreme, că „*guvernul e plictisit de confuzia pe care o fac alegătorii țărani între însemnul național țărănist (cercul) și cel lupist (două cercuri concentrice)*”. (Ziarul **Curentul**, 6 decembrie 1928).

Iată deci care era contextul socio-istoric dar și jurnalistic în care Pamfil Șeicaru și-a desfășurat activitatea de ziarist, până în preajma celui de-al doilea război mondial, când se vor produce noi transformări, de data aceasta radicale, menite să reorganizeze din temelii lumea românească și, prin urmare, întreg peisajul presei autohtone, care s-a simplificat și a căpătat o nouă configurație, dictată de partidul- stat, ce avea să dețină controlul pentru următoarea jumătate de secol.

CAPITOLUL 2

PAMFIL ȘEICARU – REPERE BIOGRAFICE ȘI IDEOLOGICE

Născut la sfârșitul secolului al XIX-lea (1894), la Buzău, Pamfil Șeicaru este una dintre figurile ilustre ale istoriei presei românești, ziaristul vizionar, așa cum pe bună-dreptate a fost numit de unii, și director al ziarului *Curentul*, cel mai combativ cotidian românesc din perioada interbelică, a cărui baze le-a pus în anul 1928 și în care a publicat zilnic, până în 1944, când a fost nevoit să părăsească țara pentru a nu cădea pradă persecuțiilor comuniste. Deși licențiat în drept, destinul are alte planuri cu el și astfel Șeicaru îmbrățișează profesia de jurnalist, lucru perfect justificat dacă ar fi să luăm în considerare talentul cu care este înzestrat. Inițial, înainte de a deveni un magnat al presei, începuturile publicistice ale lui Pamfil Șeicaru prefigurează mai degrabă o carieră de critic literar sau de scriitor: în 1919 întemeiează împreună cu scriitorul Cezar Petrescu, de care-l va lega o prietenie frumoasă și de durată, o revistă literară, *Hiena*, în care apăreau foiletoane și pamflete, pentru ca patru ani mai târziu, numele sau să figureze în colegiul de redacție al revistei *Gândirea*, strămutată de la Cluj la București, alături de Lucian Blaga, Nichifor Crainic, Gib I. Mihaescu, Al. Busuioceanu sau Adrian Maniu. Cu unii dintre aceștia, Șeicaru va fi coleg și în redacția ziarului *Cuvântul* (1924). Era o generație literară apărută la sfârșitul primului război mondial, care se manifesta în publicistică și care îi mai cuprindea pe Camil Petrescu și Ion Vinea, liderul avangardei literare de atunci.

În jurul revistei *Gândirea*, la care Pamfil Șeicaru a colaborat în această perioadă a tinereții, se formează și un nou curent ideologic, *Gândirismul*, ce se manifestă în România primelor decenii ale secolului XX și a cărui direcție continuă de fapt Sămănătorismul. În fața noilor agresiuni ideologice, în special comuniste, gândirismul a fost un străjer al tradiției spirituale românești, adepții lui declarând că peste pământul pe care ei au învățat să-l iubească din Sămănătorul, văd arcuindu-se coviltirul de azur al Bisericii ortodoxe. Așadar orientarea acestui nou curent este spre ortodoxism și autohtonism, propăvăduind tradiționalismul, unitatea națională și naționalismul sub egida bisericii ortodoxe. Inițiatorul, teoreticianul și animatorul *Gândirismului* a fost Nichifor Crainic, teolog, ziarist, eseist și poet de marcă, dar meritul curentului și al revistei consta în atragerea în jurul ei a unor mari personalități interbelice, precum: Lucian Blaga (1895-1961), Adrian Maniu (1891-1968), Ion Pillat (1891-1945), Mateiu Caragiale (1885-1936) sau Tudor Arghezi (1880-1967). Însă principalii exponenți au fost cei trei importanți colaboratori ai revistei de la care se trage numele curentului, și anume: Radu Dragnea, Pamfil Șeicaru și Nichifor Crainic.

Gândirismul are afinități cu alte curente tradiționaliste din secolul XIX, printre care cel mai relevant este *Sămănătorismul* lui Nicolae Iorga, însă se deosebește de acesta din urmă prin preocuparea excesivă față de rolul social și cultural pe care ar trebui să-l joace religia ortodoxă. Chiar dacă într-unul dintre articolele sale N. Crainic absolutizează orientarea culturii Românești spre Orient, fiind împotriva influențelor Europei Occidentale, din punct de vedere formal (" *Ne aflăm geografic în Orient și cum prin religiunea ortodoxa detinem adevărul luminii răsăritene, orientarea noastră nu poate fi decât spre Orient, adică spre noi înșine, spre ceea ce suntem prin mostenirea de care ne-am învrednicit... O cultură proprie nu se poate dezvolta organic decât în aceste conditii ale pamantului și ale duhului nostru*" - Nichifor Crainic în articolul *Sensul tradiției* din *Gândirea*, Anul IX, Nr. 1-2, ianuarie-februarie 1929), scriitorii grupați în jurul revistei *Gândirea*, au preluat unele mijloace de

realizare din curentele moderniste, astfel încat, spre deosebire de *Sămănătorism* și *Poporanism*, în literatura gândiristă se remarcă o sinteză între *Tradiționalism* și *Modernism* (poezia lui Blaga asociază fondul tradiționalist cu versificația modernă, iar tradiționalismul arghezian îmbracă forme ermetice în *Psalmi*).

Dintre trasăturile *Gândirismului* enumerăm: reprezentarea unui sat arhaic, dominat de mituri și credințe străvechi, precreștine (așa cum este ilustrat în *Loșrița* lui Voiculescu prin prezența unor personaje biblice în viața profană); evocarea istoriei în manieră mitologizantă (ca în versurile lui Mateiu Caragiale); vitalismul care se remarcă în construcția personajelor, surprinse în situații dilematice cu deznodământ tragic (Blaga și al lui Meșter Manole); existența unei corespondențe între mediul geografic și desfășurarea vieții interioare a personajelor, dar și existența unui ethos întemeiat pe „*religiozitatea ortodoxă*”, așa cum ni-l prezintă N. Crainic în studiul *Sensul tradiției* sau Ion Pillat, al cărui volum, *Pe Argeș în sus* (1923), evoca satul natal, cu perioada copilăriei și amintirile ei frumoase și „*cu biserica de altădată*”, cu o autohtonizare a reprezentărilor religioase, raiul aflându-se la Muscel, iar Sfânta Familie trăind pe langa Râul Doamnei.

Deși curentul gândirist a contribuit la revelarea unor elemente de substrat prin încurajarea preocupărilor folclorice și etnografice din spațiul Românesc, el s-a încărcat, în timp, de conotații negative, în afara esteticului, dovedindu-se predispus la alunecări naționaliste de dreapta care au făcut ca în final revista *Gândirea* să sfârșească prin a se pleca sub vremi, lăsându-se prea ușor folosită de unele cercuri politice. A fost, desigur, o greșală, căci politica înseamnă compromis, iar Ortodoxia nu poate face compromisuri. Oricum, greșala a fost plătită scump de gândiriști, unii dintre ei făcând ani grei de închisoare.

Dar în final, cu toate luminile și umbrele lui, *Gândirismul* rămâne un reper important în cultura românească, fiind poezia solidarității cu pamantul, cu „*sesurile natale*”, cu străbunii și cu miturile naționale.

Întorcându-ne la prezentarea reperelor biografice din viața ziaristului Pamfil Șeicaru, putem trage concluzia ca ceea ce probabil l-a făcut să adere la ideologia cu tentă spiritual-ortodoxistă a *Gândirismului* și, ulterior, la ctitorirea Mănăstirii Sfânta Ana de la Orșova, a fost tocmai o întâmplare marcantă, trairă în anii primului război mondial, când, la vârsta de 22 de ani, lupta ca sublocotenent al Regimentului 17 Infanterie. În toamna anului 1916, în luptele purtate în zona Orșovei, pe locul cunoscut sub numele de „*Dealul Moșului*”, în urma exploziei unui obuz, Pamfil Șeicaru și Petre Găvănescu, cu un coleg din regiment, au fost îngropați de vii.

Au scăpat cu viață, salvați de camarazii de arme, însă în acel moment, tânărul sublocotenent a făcut un jurământ, pe care urma să-l împlinească 20 de ani mai târziu, ca, atunci când va avea posibilități materiale, să ridice în acel loc o mănăstire, în semn de mulțumire lui Dumnezeu dar și în memoria tuturor eroilor care au căzut pentru o *Românie Mare*. Pentru meritele sale de pe câmpul de luptă, Pamfil Șeicaru avea să fie distins de Regele Ferdinand Întregitorul cu decorația de Cavaler al Ordinului „*Mihai Viteazul*” în anii războiului.

Menționăm ca tot Pamfil Șeicaru este și ctitorul Monumentului Eroilor de la Mărășești, precum și a două alte monumente închinare victimelor războiului, în Franța și Ucraina, iar Mănăstirea de la Orșova, construită între anii 1936 și 1939, perioadă în care Șeicaru era director al ziarului *Curentul* și deputat în Parlamentul României, trebuia să poarte hramul Sfânta Ana, după numele mamei ctitorului.

La momentul respectiv, episcopul Vasile Lăzărescu, devenit ulterior mitropolit al Banatului, a refuzat sfințirea mănăstirii, pe motiv că a fost ridicată fără consimțământul episcopiei și locul pe care aceasta fusese ridicată nu fusese sfințit. A urmat o acțiune de durată în contencios, dar și al doilea război mondial, astfel ca în 1945, o dată cu venirea comuniștilor, ctitoria lui Pamfil Șeicaru a fost transformată în complex turistic cu restaurant și discotecă, chiliile călugarițelor devenind spații de cazare, iar altarul, suport pentru televizor. Doar catapeteasma din lemn de tei a fost salvată și dusă la Mănăstirea Timișeni. „*Aproape jumătate de veac, s-a dus o luptă cumplită între diavol și bunul Dumnezeu, între dorința unui ctitor de excepție și nevolnicia ateilor*” povestesc preoții care cunosc istoria lăcașului.

În aceste circumstanțe, mănăstirea a fost sfințita abia în 2 decembrie 1990, de episcopul Damaschin Severineanu, vicar al Mitropoliei Olteniei, deoarece, în ciuda vitregiilor vremii, Pamfil Șeicaru nu a renunțat niciodată la proiectul său și drept mulțumire, printr-un document notificat la Munchen în 24 martie 1975, a donat Mănăstirea Mitropoliei Olteniei.

Soarta lui Pamfil Șeicaru a fost la fel de zbuciumată precum cea a ctitoriei sale: a fost director fondator al ziarului **Curentul**, care alături de **Universul** era considerat unul din marile ziare ale vremii, a fost o conștiință lucidă a neamului românesc, un pamfletar acid și combativ, ale carui articole tranșante au deranjat pe mulți și i-au atras mulți dușmani, a fost acuzat de șantaj (însă aceste acuzații nu au fost niciodată dovedite) și banuit ca sediul ziarului **Curentul**, palatul cu șase etaje și tipografie proprie de pe Strada Domnita Anastasia ar fi fost ridicat după formula "*șantajul și etajul*", a fost singurul ziarist român care a afirmat în pragul izbucnirii primului război mondial că așa-zisele garanții militare oferite de Marea Britanie și Franța pentru integritatea frontierelor României nu valorau nimic în cazul în care s-ar fi pus problema propriei apărări naționale. Cu alte cuvinte, Pamfil Șeicaru era un ziarist vizionar, tranșant și incomod, care nu ezita să spună lucrurilor pe nume și să -și exprime liber parerea, ce-i drept în maniera unui om de dreapta, dar nu extremist.

Era bine-cunoscută forța articolelor lui de fond la ziarul **Curentul**. Atunci când Pamfil Șeicaru scria, cădeau guverne. Și totuși, după cum nota la un momentdat Eliade în al său **Jurnal**: „*Pamfil Șeicaru (...) eternul nostru Pamfil, (...) a terorizat pe toți regii și toate guvernele, dar a cazut întotdeauna în picioare*” (Mircea Eliade - **Jurnal 1941-1969**, Ed. Humanitas, 2004). Evident afirmația este ușor exagerată, dar ceea ce nu poate fi tăgăduit este faptul ca Șeicaru avea într-adevăr o forță ieși ta din comun și ca nu întâmplător este considerat cel mai mare ziarist al presei românești. Întâmplător sau nu, a fost și singurul ziarist din lume condamnat la moarte pentru articolele sale.

După ce în perioada interbelica a desfășurat o activitate gazetărească amplă, constând dintr-o serie de peste 2.500 de articole ce l-au împus ca unul din cei mai prestigioși ziariști ai vremii, în 1944, o dată cu instaurarea regimului comunist, a fost nevoit să se refugieze în Spania și să rămâna în pribegie până la sfârșitul vieții. A părăsit țara cu ideea de a publica un ziar care să susțină cauza României după încetarea războiului și astfel a publicat la Madrid o ediție trimestrială a ziarului **Curentul** și, pentru câțva timp, revista **Liberty and Justice**.

Ultimii ani i-a petrecut în Germania, stabilindu-se în Bavaria la Dachau. În 1980, deși s-a stins din viață departe de țară, a lăsat în urma sa nu numai un ziar care a făcut și face în continuare istorie în presa românească, ci și un stil personal care l-a consacrat în galeria marilor gazetari ai neamului. La moartea sa, Primul Ministru al Bavariei, Franz Josef Strauß, deși a fost doar în relații politicoase cu Pamfil Șeicaru și nu l-a sprijinit niciodată în planurile lui de propagandă totală antisovietică, l-a omagiat într-un mesaj, descriindu-l drept "*un patriot*

*român și eminent ziarist...Moștenirea pe care a lăsat-o compatrioților săi este lupta pentru dreptate, omenie și pace”(**Franz Josef Strauß** – om politic german)*

În anul 1991, osemintele sale au fost aduse în țară și înhumate la cimitirul "Sfânta Vineri" din București, apoi mutate în pronaosul Mănăstirii Sfânta Ana din Orșova, a cărui ctitor a fost.

CAPITOLUL 3

PAMFILEICARU – CARACTERISTICILE STILULUI PERSONAL

Stilul, așa cum îl definește conf. univ. dr. Valeriu Rapeanu în *Stilistica presei române*, reprezintă „*expresia unei individualități, pecetea personală pe care un ziarist o realizează în mod deliberat la capătul unui proces de însușire a unor procedee lexicale și gramaticale. Astfel, ziaristul transforma un mesaj, o informație într-o structură personală, pentru a atrage atenția unui număr cât mai mare de oameni, pentru a le influența convingerile și a crea o stare de spirit colectivă*” (conf. Dr. Valeriu Rapeanu, *Stilistica presei române - curs*). Cu alte cuvinte, prin stil înțelegem expresia însăși a personalității unui ziarist și elementul primordial care îl distinge de ceilalți colegi de breaslă.

Formarea unui stil propriu, care să aibă un efect semnificativ și de lungă durată asupra publicului, trebuie să țină seama de diverse aspecte cum ar fi ambianța socială, culturală și intelectuală a acestuia, însă, de-a lungul anilor, au existat și ziaariști care au preferat să spargă tiparele obisnuite ale cititorilor și să folosească un limbaj crud, frust, neconvențional, cum a fost, spre exemplu, cazul lui Tudor Arghezi. Cert este că, stilul, într-o foarte mare măsură, este condiționat de structura psihologică a ziaristului și de capacitatea sa de a reacționa diferit în diferite momente ale cotidianului.

Vocabularul este și el una dintre componentele definitorii ale stilului. Folosirea cuvântului adecvat, a celui expresiv și de natură să atragă un public cât mai vast, reprezintă una din problemele cele mai dificile și delicate. Folosirea regionalismelor, spre exemplu, care mor o dată cu extinderea învățământului și a exodului rural, conferă o notă particulară, savuroasă, metaforică și îmbogățește paleta stilistică, transformându-se într-o pată de culoare prin accentuarea elementului neos, după cum, pe de altă parte, fenomenul de snobism, de vadire a superiorității față de marea masă face ca anumite cuvinte și expresii să fie folosite cu o anumită ostentație, în forma de neologism, deși au echivalent în limba națională.

După cum am menționat într-un capitol anterior, începuturile presei românești au fost destul de tardive și au coincis cu epoca renașterii naționale, ceea ce a impus o structură stilistică marcată de un caracter didactic pronunțat și deoarece în acel moment, genurile nu-și delimitaseră frontierele, trăsăturile stilistice erau comune literaturii și ziaristicii. De aceea, considerațiile lui Tudor Vianu din *Arta prozatorilor români* (capitolul I. Heliade Radulescu) nu fac referire doar la proza beletristică a acelei generații, ci definesc și activitatea publicistică drept fiind „*o fază retorică. Autorii acestei epoci mai mult vorbesc decât scriu. Chiar când manevrează condeiul, ei rămân oameni publici, individualități avântate în largul vieții practice și politice pentru care doresc noi valori sau doresc s-o îndrumeze către țeluri necunoscute sau parăsite de multă vreme. Cuvântul grai are în aceste condiții o valoare superioară expresiei scrise*” (Tudor Vianu, *Arta prozatorilor români*, Ed. 100+1 GRAMAR, 2002).

Dar, în același timp și mai ales pe măsură ce publicistica se extindea prin apariția unor noi ziare și reviste, pe măsură ce latinismul cucerea teren pe plan academic, limba ziarelor devenea din ce în ce mai artificială, practic de neînțeles și nu o dată, ilară.

În perioada interbelică, în care Pamfil Șeicaru și -a desfășurat activitatea de ziarist, presa, din punct de vedere stilistic, avea să cunoască în toate genurile o explozie calitativă, reprezentând treapta superioară a afirmării tuturor genurilor, care se diversifică și, în același timp, își creează o autonomie, desprinzându-se din blocul cultural specific veacului al XIX-lea și chiar anilor de până la primul război mondial.

În acest context, ziaristii, care imprima o direcție prin intermediul editorialelor și articolelor pe care le scriu, sunt din ce în ce mai numeroși și printre ei se numără, evident, și Pamfil Șeicaru. Ca formulă stilistică acesta cultiva deopotrivă pamfletul, cât și comentariul, făcând uz de o frază amplă și viguroasă. Indiferent de natura articolului său, ziaristul exprima neconținut o atitudine, unind vehemența cu argumentul de natură istorică, prin dese referiri livrești pe care le face și prin faptul că își întemeia în mod constant afirmațiile pe citate destul de largi din operele memorialiștilor, istoricilor, sau gânditorilor politici. Cu toate acestea, apelul la argumentație livrescă nu conferea articolelor uscăciune, scopul lor fiind doar de a da suport ideilor și atitudinilor sale. Pentru documentare, Șeicaru comanda numeroase cărți și reviste străine, iar în timpul războiului exista în palatul redacțional un serviciu de ascultare a posturilor străine de radio cu ajutorul caruia se întocmea un buletin informativ de uz intern. Pamfil Șeicaru a demonstrat ulterior că avea o viziune politică realistă, spre deosebire de nenumărați oameni politici care își puneau speranțele în anglo-americani și în restaurarea democrației, și astfel, când noul regim i-a condamnat la moarte în 1945, Pamfil Șeicaru se afla în Occident.

„Având o forță intelectuală superioară, posedând o vastă cultură și stăpânind un condei ascuțit și incisiv devine patronul absolut al liberiei exprimării ce captivează cititorii vremii. Cultura lui istorică și politica în gazetărie nu putea fi întrecută de nimeni” scria Rene A. de Flers într-o lucrare dedicată marelui ziarist și intitulată sugestiv **Pamfil Șeicaru – așa cum a fost**.

În ceea ce privește talentul de pamfletar al lui Pamfil Șeicaru, acesta putea fi devastator. Este binecunoscuta forță articolelor lui de fond la ziarul **Curentul**, o forță ieșită din comun, care putea face daune uriașe.

O astfel de forță etalează Șeicaru și atunci când lasă articolele de politică internă sau externă și se înarmează cu paloșele pamfletului, iar forța cu care își lovește victimele este neiertătoare. Unul dintre cele mai ucigătoare pamflete este cel închinat lui Sadoveanu, fiind probabil singurul dintre mulții săi detractori, care își putea permite așa ceva. *„Sadoveanu nu doar ca se lipise de comuniști, dar îi furase lui Șeicaru tot: conac, mobila, tacâmuri, pat și probabil chiar și nadragii”*, cum spune Victor Frunza, într-una din lucrările sale. (Frunză Victor, **Destinul unui condamnat la moarte. Pamfil Șeicaru**, București, EVF, 2001)

Cândva cei doi fuseseră apropiați, petrecuseră chiar o seară la Fălticeni, în compania sticlelor vechi de Cotnari, dar apoi, brusc, viața a cascăt între ei o prăpăstie cauzată de o atitudine diametral-opusă față de soarta României: unul reprezenta destinul învinsului, celălalt destinul învingătorului. Unul era anticomunist și unul era stalinist. Tocmai această diferență de atitudine îl face pe Pamfil Șeicaru să scrie din exil la adresa lui Sadoveanu, poreclit la vremea respectivă „contele de Ciorogârla” (unde se afla conacul lui Șeicaru), în termenii cei mai duri: *„Dimensiunile talentului dumitale, tovarășe, nu pot acoperi galeata cu laturi a marxismului de ocazie pe care o porti cu atâta zel... Este trist, tovarășe Sadoveanu, și o știi mai bine decât mine ca faci parte din Comitetul de administrație a coloniei care până la 23 august 1944 a fost un stat suveran... M-am gândit mai ales la dumneata, la rolul sinistru*

pe care îl joci în această crucificare a neamului românesc. Și cu atât mai mult ne doare, cu cât mânjești ca un netrebnic tot ce ne-a încântat tinerețea noastră de prețuitori ai literaturii”. Acest pamflet a fost scris și tipărit în 1954, când Sadoveanu mulsese bine vaca Ciorogârla, unde stătea pe locul „trădătorului” condamnat la moarte. Și dacă ar fi să dăm la o parte durerea din glasul lui Șeicaru, am găsi omul care știe că nu se va mai putea întoarce niciodată pe pământurile natale, pentru că în curtea casei lui, la masa lui, în patul lui avea să dea peste un ins pe care îl disprețuia, peste un om care ținea în mână sentința „Tribunalului poporului”. Despre acest ins, Șeicaru se putea doar întreba: „ce mârsave dovezi de slugarnică fidelitate ai putut da ca să fii menținut”. Unde? La masa învingătorilor. Tragic loc.

(**Pamfil Șeicaru**, articol dedicat lui Sadoveanu, www.revistamagazin.ro)

Șeicaru nu a crutat nici legătura Regelui Carol al II-lea cu Elena Lupescu și uneori **Curentul** era confiscat de la chioscuri de oamenii prefectului Poliției, Gabriel Marinescu, înainte ca pachetele de ziare să fie desfăcute. Iată de pilda ce spunea Pamfil Șeicaru cu privire la Elena pe care o bănuia de „o vastă experiență în legăturile cu bărbații, de pe urma cărora să fi căpătat o mare tehnică”: era „o femeie vulgară, indecentă, stăpânind toate viclesugurile în alcov, știind să reîmprospăteze până la epuizare dorința partenerului, știind să-și domine oboseala și care în loc de un leșinat sentimentalism, să-i servească o pitorească trivialitate”. Mai mult, „în jurul mesei de joc de carti, în Aleea Vulpache, la Elena Lupescu” – scria Pamfil Șeicaru – „se decidea programul de dezvoltare economică a țării, nu încapă nici o îndoială; ca în aceeași casă se luau și hotărârile politice, toată lumea o știe”

(**Pamfil Șeicaru – Vulpea roscată**, roman, Ed. Jurnalul literar, 1996)

În plus, epoca regelui Carol al II-lea nu ducea lipsă nici de alte subiecte, precum celebrele afaceri Skoda (ce camuflau în fapt un imens import de armament) sau poveștirile cu iz monden, cum ar fi cea a Titei Cristescu, fiica primului președinte al Partidului Comunist din România, Cristescu-Plapumarul, care se sinucisese din dragoste pentru tatăl regizorului Liviu Ciulei, antreprenor și constructor de renume în epoca.

O altă „victimă” a condeiului neiertător devine la un momentdat însuși marele Nicolae Iorga, căruia i s-a atribuit butada „șantajul și etajul” referitoare la modul în care Pamfil Șeicaru ar fi reușit să înalțe palatul în care își avea sediu ziarului **Curentul**. Deși pe cei doi îi lega o veche prietenie, Iorga, nu a fost nici el cruțat de editorialele așa-zisului „rechin de presă” și nici de „contrele” din Parlamentul României (în care directorul de la **Curentul** a fost în două rânduri deputat independent), ocazie cu care ar fi remarcat, evident ironic: „Cei mai mulți bani i-am câștigat nu pe ce am publicat, ci pe ce nu am publicat”.

Putem lua ca exemplu în acest sens un pamflet cu valoare documentară deosebită, scris din exil, într-o notă declarat comică. Textul, intitulat *Pitorescul lui Nicolae Iorga*, îl înfățișează pe marele savant, în dubla sa calitate de prim-ministru și de ministru al Educației Naționale, „cea mai izbutită comedie imaginată, involuntar, de N. Iorga”.

Era știut că Nicolae Iorga se pricepea să aprecieze și să cultive oamenii de mare valoare și de aceea, „istoricul istoric” a fost desemnat să propună, pentru funcțiile de prefecti în județele din Transilvania, mai mulți oameni vrednici, buni români, înzestrați cu toate calitățile necesare unei asemenea investiții. „Între cei recomandați” ne spune Pamfil Șeicaru, „se afla și un protopop din Satu-Mare, pentru care Iorga a avut cele mai deosebite cuvinte de laudă. Decretul cu numirea prefectului a apărut în Monitorul Oficial, dar protopopul n-a putut să se prezinte la depunerea jurământului”. „Asta e nesimțire crasă, domnule!” - bate cu pumnul în masă cititorul, indignat. „Uite cum s-a înșelat Iorga în privința

seriozității respectivei fețe bisericești! La urma urmei, ce putea să-l împiedice pe protopop să-și ia în primire noile prerogative, în afară poate de vreun accident sau vreo boală subită, dar și atunci ar fi putut trimite o depeșă, unde să-și explice absența de la depunerea jurământului.

(**Pamfil Șeicaru** , articol dedicat lui N. Iorga)

Dar ce se întâmplase, de fapt, de noul prefect nu și-a putut ocupa fotoliul, atâta de râvnit, din fruntea județului?” Se pare că de vină a fost o hibă mică, atât de mică, încât marele savant Nicolae Iorga nici n-a băgat-o în seamă, mai ales că el nu avea timp să ia contact cu realitatea cotidiană. Protopopul n-a putut să se prezinte la depunerea jurământului, deoarece era mort de doi ani. *„Din păcate, nu pot băga mâna în foc că Iorga a găsit motivul destul de întemeiat. Și ce dacă era mort? Datoria e datorie!”*

Dar ceea ce l-a durut în mod deosebit pe ziarist, a fost faptul ca Marin Preda în ***Delirul*** îl descrie pe Gr. Patriciu, alias Pamfil Șeicaru , drept „un santajist simpatic”, afirmație ce l-a transformat pe romancier în victima unei „corectii” bine-meritate, după cum sunt de parere unii, în sensul ca Șeicaru i-a desființat romanul, apreciindu-l ca fiind un simplu reportaj și nu un roman istoric în adevăratul sens al cuvântului, prin comparație cu ***Război și pace*** a lui Tolstoi sau ***L'appel au soldat*** a lui Maurice Barrès.

Acestea ar fi doar cateva exemple ce vin să demonstreze talentul de jurnalist a lui Pamfil Șeicaru și măiestria pamfletului sau, însă , cea mai bună marturie a stilului său se regăsește într-o apreciere pe care el însuși o face într-un editorial apărut în ***Curentul*** în data de 17 ianurie 1942, o adevărată confesiune de credință, pe care o încheie astfel: *„În fiecare-5000 de zile-am început articolul cu emoția din prima zi. Mă socotesc debutant și încerc acel fior anonim, care se numește trac, gândidu-mă la neîndurații judecători anonimi. (...) Călimara unui gazetar de luptă nu poate fi umplută cu apă sălcie a amabilităților (...) iar ziaristul ignorant este o pacoste a societății mult mai dăunător societății decât un politician ignorant”* (Pamfil Șeicaru , ***Curentul***, articol datat 17 ianurie 1942)

CAPITOLUL 4

ACTIVITATEA DE ZIARIST

PAMFIL ȘEICARU ȘI „CURENTUL” SĂU

Începuturile publicistice ale lui Pamfil Șeicaru prefigurează mai degrabă un destin de critic literar sau de scriitor decât de magnat al presei, însă la sfârșitul vieții sale, când putem trage linie și adună, ajungem la concluzia că, înainte de toate, Pamfil Șeicaru a fost jurnalist și apoi istoric.

Născut la sfârșitul secolului al XIX-lea, în 1894, la Buzău, după terminarea liceului la Bârlad, pleacă la București pentru a se înscrie la facultatea de drept, dar în 1916 se prezintă voluntar la datoria militară. Sublocotenentul Pamfil Șeicaru face întreg războiul, în Regimentul 17 Mehedinți, din Munții Cernei până în Munții Vrancei, fiind mereu în fața inamicului mult mai bine dotat. A fost remarcat pentru devotamentul și curajul lui și al soldaților săi, iar după victorie, după întregire, este decorat cu Ordinul Mihai Viteazu, iar el în memoria soldaților din batalionul sau a ctitorit o biserică cu hramul Sfintei Ana, cum o chema pe mama sa. *“Acolo se afla o minastire ridicată de mine, pe a mea cheltuială, fără să cer nici o contribuție de la stat și nici prin subscripție publică, întru pomenirea camarazilor mei morți în anii războiului pentru realizarea Daciei ...”*

(Citat reproduș din eseul lui René Al de Flers, *Pamfil Șeicaru – așa cum a fost*)

După război, Pamfil Șeicaru se întoarce la București la studii și la gazetarie (pasiunea vieții sale) și în 1919, întemeiază împreună cu scriitorul Cezar Petrescu, de care-l va lega o lungă prietenie, o revistă literară satirico-polemică, *Hiena*, în care apăreau foiletoane și pamflete și în paginile căreia își manifesta din plin talentul. Patru ani mai târziu, în 1923 se alătură colegiului de redacție al revistei *Gândirea*, strămutată de la Cluj la București, alături de Lucian Blaga, Nichifor Crainic, Gib I. Mihaescu, Adrian Maniu sau Al. Busuioceanu, cu unii dintre aceștia urmând să fie coleg și în redacția ziarului *Cuvântul*, începând din 1924. *Cuvântul* lui Titus Enacovici, era un ziar căruia Șeicaru i-a dat strălucire prin clarviziune, și prin articolele sale polemice, dure, chiar violente, ce au atras cititorii. Apoi la *Cuvântul* a venit Nae Ionescu și cum *“doua săbii nu încap în aceeași teacă”*, Pamfil Șeicaru a renunțat.

În 1927, Pamfil Șeicaru realizează că trebuie să fie cu adevărat autonom în ziaristică pentru a-ți exprima liber gândirea, așa că părăsește redacția *Cuvântul* și vânzând niște proprietăți pune bazele propriului său ziar: cotidianul *Curentul*, un ziar puternic, ce ajunge să rivalizeze cu *Universul* lui Stelian Popescu, cel mai influent și bogat magnat de presă din România interbelică.

Istoria ziarului *Curentul* s-a născut așadar dintr-o dragoste fierbinte, respect și dăruire României, fiindcă acesta a fost scopul vieții lui Pamfil Șeicaru. Generația lui a fost cea care a luptat și a înfăptuit Întregirea Neamului Românesc în spațiul geografic și istoric de drept pe care-l definim mai bine firesc decât mare.

Având o forță intelectuală superioară, posedând o vastă cultură și stăpânind un condei ascuțit și incisiv devine patronul absolut al liberii exprimări ce captivează cititorii vremii. “*Cultura lui istorică și politică în gazetarie nu putea fi întrecută de nimeni*” scrie Rene Al. de Flers și adaugă “*La 1 Februarie 1937, un sobor de preoți cheamă Harul Divin să aiba în pază palatul Curentului*” Astfel, Pamfil Șeicaru a ridicat un palat pe măsura pe care o avea **Curentul** în opinia publică românească, atingând zenitul, prin el însuși .

După ce în perioada interbelică a desfășurat o activitate gazetărească amplă, constând dintr-o serie de peste 2.500 de articole ce l-au impus ca unul din cei mai prestigioși ziariști ai vremii (200 au fost scrise doar în anii celui de-al II-lea război mondial), Pamfil Șeicaru se vede nevoit să parăsească țara cu două săptămâni înainte de 23 August 1944, când cotropirea României de către ruși era eminentă. Astfel, după întâlnirea și înțelegerea cu Ion Antonescu de la Olănești, pleacă în străinătate să organizeze un centru de propagandă antisovietică și susținere a cauzei naționale, fiindcă cei doi bărbați își imaginau dezastrul ce va urma... doar îi cunoșteau pe ruși , “*ca aliați*” din primul război mondial. Dar acest plan de rezistență națională, cade prin lovitura de palat , când Regele Mihai îl arestează pe Ion Antonescu și îl dă ofrandă sovieticilor pentru a se salva. În această dezastruoasă turnură, viitorul lui Pamfil Șeicaru se schimbă total. Întâi de toate îl copleșește tragedia ocupației sovietice, apoi este condamnat la moarte de către Ana Pauker, deci nu mai era cale de întoarcere. Rămâne așadar în exil, cu ideea de a publica un ziar ce ar fi trebuit să susțină cauza României după încetarea războiului și petrece 30 de ani în Spania, unde, la Madrid, a publicat o ediție trimestrială a ziarului **Curentul** și, pentru câțva timp, revista **Liberty and Justice**.

Deși pare încolțit de exil și de adversari, care îl ponegresc, îl marginalizează și vor să-l îngroape în tăcere, Șeicaru , la fel ca în primul război mondial, rămâne ferm și curjos în față inamicilor, de data aceasta înlocuind pușca cu condeiul sau atât de ascuțit și împreună cu Alexandru Cristescu și Nicolae Ștefanescu – Govora lansează revista **Chemarea**, care foarte repede se răspândește și se impune pentru adevărul scris. Pentru cei trei e continuarea **Curentului** , dar pentru rege, care era în permanență arătat cu degetul ca a trădat poporul român prin capitularea fără condiții era o demascare așa ca: “*Suprimarea revistei a fost cerută în numele regelui*” scrie Rene Al. de Flers.

Mai târziu, în toamna lui 1977, când structura exilului românesc s-a mai schimbat, Vasile C Dumitrescu se întâlnește cu Rene A. Flers și discutând despre reparația ziarului **Curentul** la Munchen, spune: “*Nu știu cit mai traiește și m-am gândit să -i facem o bucurie, să scoatem Curentul. Știu că dumneata ai o mare influență asupra lui*”. Discuțiile s-au rostogolit apoi ca un bulgăre și în februarie 1978 apare un contract notarial în care Vasile C. Dumitrescu este desemnat redactor-sef iar Rene A. de Flers și Costache Șeicaru semnează ca martori. Astfel a reapărut **Curentul**, după o jumătate de secol de la prima apariție. Pamfil Șeicaru a fost aproape fericit. Fericirea totală, fericirea visată ar fi fost să reapară ziarul la București, în palatul său. Totuși , seria apărută la Munchen a funcționat și s-a răspândit, citita cu pasiune, interes și însufletire. Ziarul avea mari greutatea financiară, așa că cei care participau la conceperea lui scriau și publicau voluntar, dar toți o făceau cu dăruire și unii sprijineau ziarul chiar și financiar, deoarece așa se făcea atunci gazetaria de campanie pro-românească și anticomunistă în exil.

În timpul șederii la Munchen, Cancelarul Strauss a fost doar în relații politicoase cu Pamfil Șeicaru și nu l-a sprijinit în planurile lui de propagandă totală antisovietică deși războiul rece clocotea. În schimb persoane din România au început să roiască în jurul lui

din varii motive și misiuni, invitându-l în țară și oferându-i dreptul de-a scrie în presa centrală. De multe ori rămânea nostalgic, când un dor de România, iscat din amintiri îl domina zile întregi, dar a rezistat tentației și a rămas în siguranța, în afara granițelor României.

Iată deci, cum toate aceste repere din viața de jurnalist a lui Pamfil Șeicaru ne relevă nu numai un gazetar vizionar, de o extraordinară forță și de un mare devotament, dar și un fin analist, cu veleități de istoric, ale evenimentelor la care a fost martor pe parcursul vieții sale. Jurist ca formație, dar ziarist de mare inspirație, face parte din acea pleiadă - azi aproape dispărută - de gazetari care petreceau ore bune din săptămână în biblioteci. Într-o vreme în care se scrie mai mult decât se citește, Șeicaru, ar putea reprezenta un adevărat model pentru cei dispuși să-l urmeze, al dedicându-și acestei meserii întreaga viață, chiar și după ce a plecat din România, și facându-și un adevărat crez din ea. După cum el însuși spunea: "*Un gazetar de mare temperament găsește în vrajmașiile pe care le provoacă, omagiul talentului pe care-l risipește cotidian. Calimara unui gazetar de luptă nu poate fi umplută cu apă să lăcească amabilităților*" (Pamfil Șeicaru, **Curentul**, articol datat 17 ianuarie 1942).

Și într-adevăr, presa, care a provocat și căderi de guverne, "a patra putere în stat" cum este numită și astăzi, este o reflectare a evenimentelor cotidiene, a atitudinii față de un moment politic sau altul, o demascatoare de corupție și abuzuri la cel mai înalt nivel, deci nu poate fi altfel decât tranșantă și vehementă. Iar ca reprezentant de marca al acesteia, Pamfil Șeicaru "*un eminent ziarist*" a lăsat ca moștenire compatrioților săi „*lupta pentru dreptate, onoare și pace*” (Primul Ministru al Bavariei, Franz Josef Strauß, omagiindu-l într-un mesaj la moartea sa.

CAPITOLUL 5

PAMFIL ȘEICARU - ZIARISTUL VIZIONAR

"Ce înseamnă o garanție? Este obligația de a fi prezent pentru acoperire la scadență, în caz de strămtorare a celui garantat! Cine poate primi o garanție de la cineva care nu are solvabilitate? Garanție militară, adică acoperirea în caz de nevoie a insuficiențelor militare ale statului față de care te-ai obligat? (...) Totul rămâne o ipotecă asupra viitorului, inoperantă pentru constrângerile tragice ale prezentului"

(Pamfil Șeicaru)

Iată ce declara, în pragul celui de-al doilea război mondial, marele ziarist român Pamfil Șeicaru , directorul ziarului *Curentul*, în legătură cu situația politico-militară a României și garanțiile oferite de Anglia țărilor care erau dispuse să -i fie aliați de război, declarație ce se va dovedi extrem de pertinentă și vizionară. Răspunsul marelui general Ion Antonescu, caruia Șeicaru i-a rămas simpatizat devotat până la sfârșit, s-a dovedit la fel de pertinent:

"În sectorul politic, ce ne interesează, avem de ales între Anglia, Rusia și puterile Axei. Pe sprijinul Angliei nu putem conta în conjunctura politică actuală, fapt pe care îl afirmăm și dvs. O politică alături de Anglia nu numai că nu ne-ar fi adus nici un sprijin real, dar ne-ar fi expus la primejdia prăbușirii totale. (...) Neputând conta pe Anglia și neputând merge alături de Soviete, Germania era singura forță pe care ne puteam rezema..."

(Generalul Ion Antonescu)

(www.jurnalul.ro – articol *Istoria ne-a rezervat o cascadă de cacealmale* - de Mihai Pelin 15/06/2005)

Iată cum, în 1939, prin declarațiile sale tranșante și la obiect, Pamfil Șeicaru se dovedește a fi singurul ziarist român care își da seama că așa-zisele garanții militare oferite de Marea Britanie și Franța pentru integritatea frontierelor României nu valorau nimic. În fața pericolului nazist, "*Anglia trebuie să se pregătească pentru propria apărare și abia după asta să garanteze și frontierele altor țări*". Într-un articol publicat la 15 aprilie 1939 a intuit inevitabila sacrificare de către marile puteri a țărilor mici și mijlocii din Europa aceluși timp, prevăzând cu o exactitate aproape mistică evenimentele politice care vor urma.

În ziua de 22 iunie 1941, la doar câteva ore după ce Adolf Hitler a lansat un atac masiv împotriva Uniunii Sovietice, punând astfel în practică directiva Barbarossa, generalul Ion Antonescu a emis o proclamație către poporul român, declarând începerea „*războiului sfânt*” contra vecinului din est și ordonând armatelor trecerea Prutului pentru a zdrobi vrăjmașul din răsărit și miazanoapte. Se pune astfel capăt neutralității României, iar armatele sale vor lupta de acum înainte, pe frontul de est, pentru mai bine de trei ani de zile. Generalul Antonescu, care refuzase să implice armata română în intervențiile militare ale Germaniei în Iugoslavia și Grecia, nu a avut nici o îndoială de data aceasta de a participa alături de trupele celui de-al III-lea Reich, la invazia Uniunii Sovietice.

Dacă în prima jumătate a anului 1941, conducătorul statului român a făcut toate eforturile pentru a stabili relații normale cu URSS, luând măsuri de preîntâmpinare a atacurilor din presă, ba chiar suspendând publicarea a doua ziare editate de refugiați

basarabeni, la 22 iunie el s-a alăturat lui Hitler în acțiunea de distrugere a Uniunii Sovietice, fără a semna o convenție militară cu Germania și fără a stabili limitele viitoarei colaborări.

Beligeranța României a fost hotărâtoare pentru atitudinea adoptată de Marea Britanie față de aceasta, în toată cea de-a doua jumătate a anului 1941, deoarece britanicii erau absolut singuri înca de la căderea Franței, și aveau o nevoie disperată de aliați. Uniunea Sovietică devenise astfel elementul crucial al relațiilor dintre puterea insulară și România, iar faptul că românii luptaseră în războiul trecut împotriva Germaniei, că datorită Axei pierduseră recent teritorii, începea să conteze din ce în ce mai puțin. Dacă până în ziua atacului german, atitudinea URSS și a lui Stalin personal față de Marea Britanie poate fi caracterizată printr-o ostilitate evidentă, după 22 iunie atitudinea sovieticilor s-a schimbat brusc și încurajați de atitudinea fără echivoc a premierului britanic, Winston Churchill, care, în seara aceleiași zile de 22 iunie, printr-un discurs radiofonic, declara ca are *„un singur țel și un singur scop irevocabil, acela de a-l distruge pe Hitler și orice vestigiu al regimului nazist”*, sovieticii au formulat în perioada imediat următoare solicitări concrete de ajutor din partea Marii Britanii. Se puneau astfel bazele viitoarei alianțe victorioase din cel de-al doilea război mondial, completată în mod decisiv de alăturarea Statelor Unite ale Americii.

Aceste evenimente pe care presa românească a timpului le urmărea cu mare atenție, fuseseră deja anticipate de ziaristul Pamfil Șeicaru, care prevăzuse că nu în alianța cu Anglia trebuia să -și pună încrederea țara noastră. Astfel, în ziarul **Curentul**, într-un articol intitulat sugestiv *Trădarea ipocriziilor*, acesta făcea o comparație plină de savoare prin duritatea limbajului folosit la adresa alianței proaspăt constituite, concluzia fiind aceea ca o alăturare mai nepotrivită nici că putea să existe:

„Prin formație Anglia reprezintă cea mai categorică opunere oricărei constrângeri statale a individualismului; dezvoltarea forțelor individuale și întreaga armătură a acestei fortărețe a capitalismului se rezimă pe neîngradirea forței creatoare a individului. Sovietele, negarea integrală a individului, anularea lui prin îndobitocirea metodică, reducerea ființei umane la un „robot”, adică mecanizarea omului, anularea afectivității, smulgerea din comunitatea sentimentelor umane, reeditarea sclavilor utilizați de faraoni la construcția piramidelor. Statul este totul, individul, o provocatoare aberație. Londra este centrul capitalismului, cetatea luxului rafinat al celei mai bogate aristocrații pe care a cunoscut-o omenirea. Moscova reprezintă centrul unei planetare conspirații împotriva oricărei noțiuni de selecție, de ierarhie a valorilor, victoria brutelor, sediul central al bestialității asazine, negația oricărei fineți spirituale, anularea oricărei deosebiri de formație intelectuală, și tipul ce definește această mentalitate este Stalin”.

(Pamfil Șeicaru, articol ziarul **Curentul**)

Cu siguranță că britanicii nu uitaseră acțiunile agresive ale Uniunii Sovietice din Polonia, Finlanda, Țările Baltice și România, pactul de neagresiune cu Germania și ulterioara colaborare economică cu aceasta. Având însă înfrângerea nazismului ca țel suprem în război, Marea Britanie a trebuit să facă abstracție de toate aceste lucruri, și să se alieze cu o țară ce avea o structură socială puțin simpatizată.

Precizarea făcută de Winston Churchill secretarului său particular, cu privire la atitudinea sa față de Führer-ul german, este edificatoare: *„am un singur țel, distrugerea lui*

Hitler, iar existența mea este astfel mult simplificată. Dacă Hitler ar invada Iadul, as face în Camera Comunelor cel puțin o recomandare favorabila Diavolului”

(Winston Churchill)

Acest raționament corect al lui Churchill nu a fost înțeles de presa românească a vremii, sau nu a vrut să fie înțeles, dovadă că Pamfil Șeicaru, într-un nou articol de-al său, își continua criticile la adresa Marii Britanii și a premierului ei:

„O adâncă stupoare a produs pretutindeni brusca simpatie a Marii Britanii față de soarta probabilă a Rusiei Sovietice. Mulți nici astăzi nu voiesc să creadă ca domnul Winston Churchill, burghezul dolofan, care făcea acum un an jumătate apologia rezistenței eroice a Finlandei în față agresiunii bolșevice, apărătorul cel mai fanatic al capitalurilor din City și ultima nădejde verbală a imperialismului bancar de pe malurile Tamisei, s-a transformat dintr-o dată într-un adept al lui Karl Marx, și -a pus seceră și ciocanul la butonieră, dansează căzăcească pe vine la saptezeci de ani și se roagă la picioarele Vișelului de Aur, să învinga în Europa armatele desculțe cu steag rosu ale revoluției proletare”.

(Pamfil Șeicaru, articol ziarul Curentul)

Încă din primele momente ale colaborării dintre britanici și sovietici au apărut două probleme importante: solicitarea adresată Marii Britanii de a deschide un al doilea front în Europa, în nord-vestul Franței, și aprovizionarea Uniunii Sovietice cu materiale de război. Aceste solicitări au fost formulate aproape în mod neconținut în primii ani, deși, așa cum premierul britanic al acelor vremuri consemna în memoriile sale, sovieticii arătaseră înainte de a fi implicați în război o indiferență totală față de statele occidentale, aceasta însemnând de fapt distrugerea „celui de-al doilea front” pe care aveau să -l pretinda mai târziu. Cerința sovieticilor ca Marea Britanie să debarce trupe în Europa, era formulată pentru a-i sili pe nemți să slabească presiunea pe care o exercitau pe frontul din Răsărit, ea revenind în mod obsesiv în toate discuțiile purtate între reprezentanții celor două state. Pentru a salva Uniunea Sovietică, aflată în mare dificultate, și neținând cont de realitățile războiului din acele momente, Stalin și diplomații sovietici cereau ca britanicii să deschida un al doilea front, fie în Franța sau Țările de Jos, fie în Balcani, sau oriunde altundeva în Europa.

Iată deci, că fiind un vizionar și un anticomunist convins, în marea parte a celor 200 de articole scrise în anii celui de-al II-lea Război Mondial, Șeicaru a considerat Uniunea Sovietică drept cea mai mare primejdie pentru România, fiind de parere că *"langă Krasnybor, în pădurea Katyn, ienicerii tovarășului Stalin au scris introducerea la Europa rusificată"* iar *„Petru cel Mare, Ecaterina, Alexandru I, Nicolae, Stalin, pentru noi este tot una, fiindcă fără nici o schimbare, toți urmăresc aceleași obiective politice. Europa abia le descifrează, noi le cunoaștem din tresăririle instinctului nostru de conservare"* (**Pamfil Șeicaru** – articole din timpul războiului). Aprig susținător al Generalului Antonescu și dușman de moarte al Regelui și armistițiului de la 23 august, avea să fie devastat de faptul că în confruntarea dintre "soluția Palatului" și "soluția eroică" avea să fie impusă prima. *"Mai multă rușine, mai puține victime"* - cum prevăzuse, cu cinismul său specific, genialul ziarist și scriitor politic Pamfil Șeicaru. Derularea ulterioară a evenimentelor - arestarea celor doi Antonești, proclamația regală, bombardarea, după 12 ore de absență a vreunei replici germane, a Bucureștiului, sunt cunoscute. La câțiva ani de la înstrăinarea de țară sa, Pamfil Șeicaru susținea în legătură cu aceste evenimente istorice că *„la nici un popor istoria nu a înregistrat un caz similar de orgie a renegării naționale. Nu numai că s-au predat armatei Rusiei sovietice 170.000 de ostași oțeliti în trei ani și două luni de război, dar s-a surpat rezistența*

morală a nației prin violența cu care partidele democratice au pledat culpabilitatea României, în speranța că își vor găsi titluri la recunoștința învingătorilor”, iar pe Mareșal îl asemăna, chiar înaintea arestării lui, cu Regele Lear: "Și cu el se joacă destinul, l-a ridicat sus, sus de tot, pentru a-l arunca în față plutonului de execuție". (Pamfil Șeicaru – articole din timpul războiului)

Fiind printre puținii care au înțeles mașinațiile de război ale marilor puteri și printre și mai puținii care au prevăzut care avea să fie soarta României la sfârșitul războiului în cazul unei victorii nedorite, Pamfil Șeicaru a fost un mare susținător al războiului anti-sovietic și a crezut un timp în victoria lui Hitler pe frontul de Est, dar în același timp, a sprijinit, începând din decembrie 1941, pe scriitorii și gazetarii evrei și de stânga și a dat o semnificativă directivă internă ziariștilor din redacția sa: "*cine va îndrăzni să scrie ceva împotriva Angliei va fi concediat fără aviz*". Cu alte cuvinte, orice altceva era mai dezirabil decât ocupația rusească, însă o soarta potrivnică a făcut ca prima imprimărie ocupată de ruși după intrarea lor în București să fie cea a ziarului **Curentul**, tiparind acolo *Buletinul Armatei Roșii*.

Probabil că vizionarismul și forța articolelor sale își aveau rădăcinile tocmai în dragostea adâncă pe care o purta neamului românesc, și pe care o va recunoaște într-una dintre scrisorile din exil, adresată lui Ovidiu Vuia și datată cu 3 ianuarie 1977, scrisoare în care Pamfil Șeicaru își descinde sufletul și marturisește: „*ești tânăr, deci vei supraviețui și îți vei aduce aminte de bătrânul singuratic care, până la ultima bătaie a inimii, și-a făcut datoria față de neamul românesc, căruia i-a aparținut prin toată ființa lui*”.

(Vuia Ovidiu, *Sub zodia cărții și a studiului. Cu Pamfil Șeicaru în exil*, 3 volume, Ed. Rita Vuia, 2007 – scrisoarea lui P. Șeicaru datată 3 ianuarie 1977)

CAPITOLUL 6

„TRIBUNALUL POPORULUI” ȘI PROCESUL ZIARIȘTILOR „NAȚIONALISTI”

Imediat după ce, în 1945, comuniștii au acaparat controlul statului român în mod fraudulos, a început și seria proceselor prin care întreaga elita politică, militară și social-culturală a țării va fi decapitată. Decretul-lege apărut la 21 aprilie 1945 legifera o invenție comunistă satanică, cunoscută sub numele de „*Tribunalul Poporului*”, o instanță specială de judecată, neexistentă până atunci și care se va transforma în principală arma de exterminare a "*elitelor burgheze*". Sarcina trasată de Stalin stipula clar ca în trei ani comunizarea României și nimicirea definitivă a "*dușmanilor poporului*" trebuia să fie duse la bun sfârșit. Astfel a apărut guvernul Petru Groza, la 6 martie 1945, guvern care a făcut posibil ca administrația centrală și teritorială, poliția, jandarmeria, armata, informațiile și comunicațiile să fie sub controlul absolut al Partidul Comunist Român și s-a instaurat începutul terorii.

Teohari Georgescu, omul comuniștilor de la Ministerul de Interne, era acum liber să pună în aplicare planurile Moscovei și prin urmare alege 200 de noi agenți, numește noi prefecți și magistrați, organizează "*gărzi cetățenești*" formate din "*tovarăși de încredere*" și pregătește noua lege care trebuia să pedepsească "*criminalii de război și vinovații de dezastrul țării*".

S-a început prin introducerea de noi principii dirigitoare, între care abolirea prezumției de nevinovăție: de vreme ce erai arestat, erai vinovat. Dreptul la apărare devenise o simplă formalitate, iar sentința se hotăra, de regulă, înaintea procesului, în timpul anchetei. Astfel, toate principiile de bază ale Justiției românești, care răspundeau standardelor europene ale vremii, erau răsturnate și nici Regele, nici partidele istorice, care mai existau încă de față, nu au putut împiedica instituirea instanței speciale de judecată: Tribunalul Poporului. Acesta era alcătuit din nouă membri: doi erau magistrați de carieră, ceilalți șapte fiind "judecatori ai poporului" - persoane civile, unele cu puțină carte, dar cu origine muncitorească sănătoasă, propuși de formațiunile politice din coaliția guvernului Petru Groza.

De obicei, trimiterea în judecată în procesele celor vinovați de crime de război și de dezastrul țării se făcea de către Consiliul de Miniștri care, pe plan juridic, într-un regim normal, nu avea nici o autoritate, dar care în acest caz era executantul docil al dispozițiilor primite de la Moscova și astfel, după ce și-a încheiat socotelile cu alți așa-zisi vinovați, Tribunalul Poporului din București și-a îndreptat atenția spre "*ziariștii fasciști*", mai exact spre acei gazetari care susținuseră fațiș regimul Antonescu cât și spre directorii ziarelor de mare tiraj din România interbelică pe care îi considera „*vinovați de dezastrul țării*".

Actul de acuzare al ziariștilor "*naționaliști*" a fost aprobat de Consiliul de Miniștri la 17 mai 1945 cu semnăturile lui Petru Groza și Gheorghe Tatărescu, iar procesul s-a desfășurat între 23 mai și 4 iunie 1945, fiind acuzați de "*propaganda fascistă sau hitleristă*" și de "*susținerea unui regim odios*". Acuzațiile erau prezentate, de asemenea, în manieră jurnalistică, precum următoarea comparație existentă în actul de acuzare: "*După cum faimosul comandant de la Vapniarka îi otrăvea pe deținuți prin alimentarea lor cu mazăre furajeră, aliment a carui toxicitate îi era cunoscută, tot astfel gazetarii și publiciștii aduși în*

față Tribunalului Poporului picurau zi de zi, în brosurile lor, otrava urei și toxinele felurite ale propagandei hitleriste”

(Citat extras din *actul de acuzare* al „ziariștilor fasciști”, emis de Tribunalul Poporului și datat mai 1945)

Procuror-sef era Al. Voitinovici, care va deveni cunoscut pentru înverșunarea sa împotriva "*dușmanilor poporului*", iar președintele completului de judecată era Ilie Tabrea, un fost consilier la Curtea de Apel, care fusese numit în acest post de ministrul de Justiție comunistul Lucrețiu Pătrășcanu, pentru a da o spoiala de legalitate Tribunalului Poporului.

Militanții comuniști (Lucrețiu Pătrășcanu, Grigore Preoteasa), scriitorii și ziariștii vigilenți (Silviu Brucan, Cicerone Teodorescu, Eugen Jebeleanu, George Ivascu, Camil Petrescu, s.a), chiar și preotul legionar, acum comunizat Constantin Burducea, cer cu toții, în cor, pedepsirea "*primului lot de ziariști trădători*". Aluzia e evidentă, vor mai fi procese, "*trădătorii*" și "*dușmanii de clasă*" vor plăti pentru "*crimele*" lor.

Acuzatorii publici Constantin Vicol, Alexandra Sidorovici (soția lui Silviu Brucan), Ion D. Ioan și Avram Bunaciu întocmiseră un dosar consistent, format din articole de ziar și diverse mărturii, procesele fiind bine instrumentate juridic, pentru a putea justifica aliaților occidentali "*democratismul*" pe care-l propaga în fostele "*state fasciste*".

„*Oamenii muncii*" din București au fost în permanența "*interesați*" de cursul "*procesului ziariștilor fasciști*" iar presa comunistă a însoțit întregul proces cu o campanie de "*demascare*" virulentă: "*Cu scârbă și ură privește poporul român la ei, cu ură și scârbă privim boturile lor mânjite de sânge...*". "*Viperale*", "*gangsterii presei*" și "*vânzătorii de țară*" trebuie să platească susțineau cu tărie unii lideri comuniști în *Scanteia*, ziarul organului de conducere.

Mai mult, în preajma Tribunalului s-au regizat și demonstrații în care se "*cerea*" moartea acuzaților. Un rol mai important între aceste manevre comuniste l-a avut protestul *Sindicatului Ziariștilor Profesioniști*, semnat printre alții de: N.D. Cocea, Eugen Jebeleanu, Cezar Petrescu (fost director la ziarul România, publicația oficială a regimului carlist), care au "*luat act cu satisfacție de trimiterea în judecata Tribunalului Poporului a primului lot de ziariști trădători ai intereselor populare și de stat*". Pentru un efect și mai mare, în paralel, pe adresa Tribunalului Poporului a venit un alt protest, al "*muncitorilor, funcționarilor și ziariștilor*" de la *Universul*, care denunțau tirania "*exploatareului*" Stelian Popescu, fostul director al publicației și-l acuzau și că în 1916 tratase cu "*nemții*" vinderea ziarului și că ani de-a rândul purtase "*cea mai mincinoasă campanie*" contra Uniunii Sovietice, promovând "*ură de rasă*".

În încheiere, petiționarii cereau cu tărie: "*La ocnă cu agenții hitleriști din presa românească!*".

Însă nu comuniștii români creaseră modelul de proces contra "*ziariștilor fasciști*". Condamnarea publiciștilor era prevăzută în cadrul proceselor "*crimelor de război*", gândite de aliați încă înainte de sfârșitul conflagrației mondiale și chiar în primul lot judecat de Tribunalul de la Nuremberg (al capilor regimului nazist) s-a aflat și un director de ziar, Julius Streicher, care condusese săptămânalul *Der Strümer (Atacatorul)* în perioada 1923-1945 și care a fost judecat pentru "*întreaga activitate*". Publicația sa, care apăruse sub formă de

tabloid, a servit regimului nazist mai ales prin caricaturile antisemite publicate, așa dar Streicher a fost condamnat la moarte de Tribunal și executat, creând un precedent în țările învinse.

La noi, nume sonore în "*lotul celor 14 ziariști*" puși sub acuzare erau: Stelian Popescu (fostul director al ziarului *Universul*), Nichifor Crainic (ideolog al naționalismului și mentorul revistei *Gândirea*), Radu Demetrescu-Gyr (legionar, "*cel mai important poet al închisorilor comuniste*", condamnat și de Justiția mareșalului Ion Antonescu și de Justiția comunistă) și nu în ultimul rând marele nostru ziarist Pamfil Șeicaru, susținător declarat al lui Antonescu și dusmanul comuniștilor. Pe langa aceștia, pe lista neagră mai figurau și alte nume, precum: Ilie Radulescu (directorul ziarului de extrema dreapta *Porunca Vremii*), Ion Dumitrescu (unul dintre cei mai importanți ziariști interbelici, cu o credință nestrămutată în Ion Antonescu, contribuind într-o mare măsură la crearea "*mitului mareșalului patriot și ales de Dumnezeu să salveze poporul român*")

În principiu, acuzația era ca, "*prin articolele de ziare, broșuri sau conferințe, s-au pus în slujba propagandei fasciste sau hitleriste sau au contribuit prin acțiunea lor la susținerea unui regim odios și a unei politici externe nefaste, politica ce trebuia să aiba drept consecințe antrenarea României într-o aventură dezastruoasă și prabușirea politică și militară a țării*". Mai mult, "*acuzatorul public*" Alexandra Sidorovici îi reproșa lui Nichifor Crainic (judecat în lipsă) ca "*a dus o campanie de otrăvire a sufletelor, mai cu seama a celor tinere, deoarece ca profesor universitar avea puțin ta influenței asupra tineretului*". Tot ea îl caracterizează pe Crainic ca "*un adevărat cameleon politic, oscilând de la legionari la cuziști, apoi înapoi, la legionari, pe urma la Antonescu și iar la legionari*". Aceeași Alexandra Sidorovici îl invinuită pe Stelian Popescu ca "*în 1940 a pregătit dictatură antonesciană și aservirea noastră lui Hitler, printr-o avalanșă de articole. La 14 Iulie (ziua Franței, n.n.) el nu saluta căderea Bastiliei, ci pe Mussolini și Hitler*".

(Citate extrase din acuzațiile aduse de acuzatorul public Alexandra Sidorovici, 1945)

Lui Pamfil Șeicaru "*acuzatorii publici*" i-au făcut la proces un adevărat dosar al activității de presă, însă acesta a fost judecat în lipsă, deoarece, nedeținându-și capacitatea de vizionar, el nu a așteptat să fie arestat, iar când trupele sovietice au spart frontul și s-au apropiat de granițele românești, deja se refugiase în Spania. Șeicaru se remarcase în perioada interbelică și prin așa-zisele șantajuri politice, nedemonstrate însă niciodată. Comuniștii l-au invinuit însă ca după întocmirea unui dosar de presă, îl prezenta omului politic sau industriașului vizat, cu oferta ca în schimbul unei mite substanțiale să renunțe la publicare și au transformat toate aceste presupuneri neîntemeiate în proba la dosar, cu adăugirea acuzației ca primise mită de la Mussolini și Hitler pentru a le susține interesele în România.

Sentința a fost dată la 2 iunie 1945, iar marii acuzați ai acestui proces au fost cei judecați în lipsă, adică Pamfil Șeicaru și Grigore Manoilescu care au primit pedeapsa cu moartea și Nichifor Crainic și Stelian Popescu, condamnați la munca silnică pe viață. Restul au primit condamnări între 12 și 20 de ani.

CAPITOLUL 7

PAMFIL ȘEICARU - ACTIVITATEA PUBLICISTICĂ DIN EXIL

„Memoria lui și puterea de creație, când începe să scrie, ies 10-11 pagini fără nicio ștersătură, pentru mine care-l urmăresc în activitatea lui de 10 ani - lipsesc doar în lunile când dorul mă face să plec acasă în Țara mea - cu greu să fie egale. Toată capacitatea lui de creație n'a suferit până la această vârstă de 83 de ani și 6 luni, nici o scădere. Deasemeni nu a prezentat niciun sindrom psihic și nu-i băutor. Ba da, să nu uit mare băutor de cerneală albastră căci el și la ora actuală scrie tot cu tocul. De aci și greutatea de a avea penițe bune. Acasă mi-au procurat cei în vârstă, mai având rămășițe de pe vremea când nu întrebuițau stiloul.”

(Dr. Virginia Șeicaru despre fratele ei, Pamfil Șeicaru în scrisoarea din 21. X. 1977 Karlsfeld)

Cum bine știm, talentul e un har de origine divină, care sălasluiește în conștiința interioară umană, iar marele talent al ziaristului Pamfil Șeicaru, despre care nu vorbesc doar admiratorii, e posibil de a fi completat, după ce-i analizăm publicațiile din perioada exilului, și cu cel al istoricului politic și al scriitorului. Exilul este cea perioadă din viața lui în care rămâne izolat în armatura unei „mitologii politice fantasmatică”, iar retorica lucrărilor publicate în această perioadă, deși poate pare diferită, are aceleași ținte: fervoarea cu care Șeicaru își pune în pagina umorile și iluziile rămâne aceeași, iar când discursul memorialistic se deghizează istoriografic, miza documentară cedează în față timbrului de „cronicar”. În viziunea lui, actul de la 23 august este ipostaza exemplară a trădării de patrie, în vreme ce vinovații de instalarea regimului de ocupație sunt chiar actorii politici democrați, împotriva cărora gazetarul vitupera în decadele interbelice.

Ceea ce am reținut, ca trăsătură dominantă rezultată din experiența exilului, este amărăciunea. Mai acuzată decât încrâncenarea verbală a pamfletarului, cu suita sa de indiscreții și grosolăniis iscate din cine știe ce rivalități și pasiuni, mai mult sau mai puțin de moment, este intensitatea cu care s-a angajat să scrie istorie. Realismul vizionar devine revelația acestei literaturi de evenimente. Regimul scrisului zilnic al ziaristului este mai mult decât o lecție deprinsă în timp. Este un mod de a „*speria singurătatea și a izgoni strigoi și fantomele care, în exil, ne înconjoară și ne cercetează pe toți*”, cum mărturisea, în 1982, Ștefan Baciu. Aparent colocvial când sancționează prejudecăți sau când scrie despre condiția umană fără nici un eufemism, stăruitor asupra termenilor exacti, portretizând și distingând tensiunea conflictelor, Pamfil Șeicaru se dezvăluie în multe pagini ca un autentic gazetar poet.

În această perioadă petrecuta departe de țară, scrie și publică un volum de cinci sute de pagini în spaniola *Pax Americana o Pax Sovietică* (1947), apoi în franceză *Dotla – Rien que des cendres* ce apare la Paris și în care descrie nenorocirile poporului român sub ocupația sovietică.

Cartea este defaimată iar autorul calomniat în *La Nation Roumaine*, ziarul „*exilaților*” regaliști români de la Paris, cei care-l considerau pe rege un mare erou datorită actului de la 23 August, iar pe Șeicaru când criminal de război nazist, când agent sovietic. Dar eroul nostru nu se predă și nu dezertează, se retrage la Madrid unde scoate *Anale politice* și lupta pentru cauza națiunii sale continua cu multe alte publicații precum: *La Roumanie dans la Grande Guerre* (1968), *Dunărea - fluviu a cinci mări. O problemă*

europăană în lumina controverselor româno-sovietice (1975) – scrisă în limba germană, *Adevăruri care trebuie amintite. Politica României 1933-1944* (1980), *Construcții pe nisip. Politica aistorică, Balcanizare asasină. De la naționalism la extremism* și nu în ultimul rând cu *Istoria presei*, o lucrare de mare valoare, mai ales pentru domeniul jurnalismului.

Deși inițial a fost trecută care la rubrica “*manuscrise dispărute*”, ulterior, *Istoria Presei* de Pamfil Șeicaru a fost recuperată, pusă în valoare și redată cititorilor, de către poetul George Stanca, căruia manuscrisul i-a fost dăruit de George Dănescu Piscoci, un român din exil, care îl avea de la un alt exilat, Traian Popescu (directorul Editurii *Carpații* din Madrid), care la rândul lui, îl avea chiar de la Pamfil Șeicaru, lăsat în momentul când acesta părăsise Spania, pentru a se stabili în Germania. Lucrarea *Istoria presei*, se compune din trei capitole de mare forță: *Scurt istoric al presei în lume*, *O încercare de sociologie a presei* și *Istoria presei în România*, la care se adaugă și două subcapitole reprezentate de două eseuri: *Însemnări preliminare*, respectiv *Schiță asupra istoricului presei românești*.

Șeicaru începe desfășurarea cronologică prin prezentarea primelor manifestări publice care pot fi asimilate presei, încă din timpul Atenei și Romei antice, apariția cenzurii, primele jurnale propriu-zise, evoluția lor în paralel și impactul lor asupra cititorului, dar consemnează și prima victimă a cenzurii presei, pe numele său Linquet, care a sfârșit pe eșafod, sub ghilotina Revoluției franceze. Linquet este doar precursorul marilor gazetari francezi printre care: Rivarol, Andre Chenier, Camill Desmoulins, Roch Marchandier. Pamfil Șeicaru reușește în această lucrare să facă o adevărată radiografie a presei și cenzurării ei în contextul geopolitic și economic existent în mai toate statele Europei. În marea Britanie presa și-a căpătat independența abia sub Regina Victoria, în Rusia sub țarul Nicolae al II-lea, pentru a și-o pierde definitiv în timpul revoluției bolșevice din 1917, sub Lenin, continuată apoi de Stalin și întregul șir de dictatori sovietici. În Principatele Române, primul ziar a apărut abia în martie 1829 la București și a fost editat de Ion Heliade Rădulescu sub denumirea de *Curierul românesc*, producând o imensă bucurie în cerul românilor aflați la Paris. Dar Pamfil Șeicaru în *Istoria presei* nu uită pe nimeni, nici pe Kogălnicenu, Bălcescu, nici pe Eminescu, Negruzzi, Maiorescu, Hașdeu, Odobescu, A.D. Xenopol, Al. Macedonski, Nicolae Iorga, și nici pe politicieni acelor timpuri: A.I. Cuza, Regele Carol I, Brătienii, liberali, țărăniști, conservatori. Nu sunt omiși nici măcar gazetari de stânga: C. Mille, Anton Bacalbașa, Garabet Ibrăileanu, precum nici C.Rădulescu-Motru, P.P. Negulescu, Ovid Densușianu, Vasile Goldiș, Valeriu Braniște, Octavian Goga, G. Coșbuc, N. Teodorescu, alias Tudor Arghezi sau Ion Vinea.

Tabloul creat este vast, cvasi-complet, dar și savuros prin personajele care-l anima - politicieni, gazetari, savanți, scriitori- iar multe pagini reprezintă adevărate episoade de istorie literară. Perioada interbelică este relatată memorialistic aproape, autorul cunoscând personal pe patronii de ziare, directorii și gazetarii importanți, cu majoritatea dintre ei lucrând nemijlocit. El este adeptul presei de atitudine, de opinie, dar și al unui stil literar impecabil, precum și al punerii de pasiune în exercitarea profesiei.

Dincolo de vocația incontestabilă de mare gazetar, Pamfil Șeicaru dovedește o cultură științifică, literară, istorică și enciclopedică extrem de vastă, fiind deci cel mai indicat să scrie

o istorie a presei, iar această apariție editorială postumă, la aproape trei decenii de la stingerea sa, o putem considera – fără a exagera – un testament al marelui Pamfil Șeicaru pentru actualii și viitorii gazetari.

Scrieri din exil, o altă carte apărută în Spania, în 1957, de sub condeiu marelui ziarist, este o antologie formată din două volume masive. Cel dintâi, intitulat *Figuri din lumea literară*, după cum se deduce chiar din titlu, cuprinde portretele unor mari nume ale literaturii noastre, la care se adaugă și un capitol de note ale autorului. Cel de-al doilea volum, *Portrete politice*, număra 405 pagini de text și un capitol de note, iar portretele acestei editii (A.C. Cuza, C. Stere, N. Iorga) se situează în mod cert la nivelul superior al memorialisticii lui Pamfil Șeicaru.

Una dintre cele mai însemnate părți ale exegezei este reprezentată de paginile despre Iorga, această „gigantică figură a culturii românești“. O exegeză însoțită de caracterizări psihologice alcătuiesc această „schită de portret“ cum o numește autorul care speră că „dacă împrejurările îmi vor fi milostive, mă voi încumeta să încerc un studiu asupra lui N. Iorga. Până atunci mă rezum la această schită de portret“

(Pamfil Șeicaru – *Scrieri din exil*, 1957)

Nu idolatria discipolilor marunți care au stat mai mult sau mai puțin timp lângă Iorga și nici actul de recunoștină pentru ceea ce a însemnat cuvântul profesorului în viața și cariera lui n-a dat naștere acestei cărți, ci conștiința faptului că „N. Iorga a menținut viața intelectuală și politică a țării într-o continuă tensiune până în ziua morții lui“.

Apoi, a transformat această idee într-un portret concis și memorabil: „Prezența lui N. Iorga în cultura românească nu a încetat nici un moment; a creat un climat spiritual, a provocat permanent reacțiuni, afirmând patetic sau negând cu vehemență, contrazicându-se și, așa cum Cronos își mananca copiii, marele agitator de idei și frământător de pasiuni distrugea, cu aceeași vehemență cu care le determinase, consecințele propriilor lui idei și atitudini; o nestăvilită voință s-a manifestat în toate domeniile, sprijinită pe o mare putere de muncă, pe un ascetism intelectual fără egal“ (Pamfil Șeicaru, *Scrieri din exil*, 1957).

Paginile dedicate marelui savant urmăresc reconstituirea demersului lui N. Iorga în istoria și cultura română timp de mai multe decenii, în raportarea faptelor sale la evoluția societății noastre pe care el a influențat-o. Amintirile care nu lipsesc vin să pună în lumina anumite trăsături caracteristice ale firii lui N. Iorga, ale modului său de a reacționa în diferite împrejurări.

Portretul lui N. Iorga este realizat de multe ori și prin comparații cu iluștrii săi contemporani și cum această carte a apărut când Pamfil Șeicaru avea 63 de ani, când amintirile erau încă proaspete, când condeiu sau nu-și pierduse vigoarea anilor maturității, când dezamagirile exilului nu se troieniseră, paginile sale poartă pecetea unor memorabile caracterizări. Cum este - printre altele - comparația Titu Maiorescu - N. Iorga. „În 1900, lumea universitară era dominată de Titu Maiorescu“, spune Pamfil Șeicaru ca peste câteva rânduri să continue: „Nu se poate imagina un contrast mai izbitor decât acela între Titu Maiorescu și N. Iorga, primul rece, măsurat, celălalt pasionat, exagerat. Unul impunea prin armonia liniilor, printr-un echilibru impecabil al argumentelor, celălalt cucerea prin neprevăzutul dialecticii, prin pitorescul expresiei; eternul contrast între spiritul apolonic și cel dionisiac, între un clasic și un romantic“

(Pamfil Șeicaru, *Scrieri din exil*, 1957)

O altă publicație, cu caracter istoric de această dată, ar fi și cartea pe care P. Șeicaru o închină Unirii Naționale de la 1859, intitulată *Unirea națională, ideia forță României moderne, în perspectivă istorică și în complexul politic european* (Ed. Carpații, Madrid, 1959) și în care de la început pune în discuție problema naționalităților și a liberalismului introdus de Revoluția franceză. La noi, considera el, totul se conturează odată cu mișcarea lui Tudor Vladimirescu, ce va realiza revoluția națională cu conținut social și va pregăti insurecția din 1848. O deosebită importanță o are introducerea, intitulată *Câteva lămuriri pregătitoare*, din care se trage concluzia că țărăniile au fost cei care au rezistat la toate vicisitudinile istoriei și care reprezentau de altfel 97 la sută din populația țărilor române. Și în acest sens, scrie cu mare dreptate următoarele: “*Când regimul de ocupație rusească vrea să disloce țărănimea, s’o separe de pământ, a cărui stăpanire țăranul nu o concepe decât individuală, prin dislocarea acestui sentiment puternic de posesie, în născocirea marxistoleninistă a colhozurilor, a ales elementul vital al ideii naționale ca obiectiv de exterminare.*”

(Pamfil Șeicaru , *Unirea națională, ideia forță României moderne, în perspectivă istorică și în complexul politic european*, Ed. Carpații, Madrid, 1959)

Cartea *La Roumanie dans la Grande Guerre* (1968) a fost scrisă în condiții tragice din cauza îmbolnavirii soției sale de cancer la sân, perioadă în care Șeicaru are impresia că împotriva lui exilul a pornit o compactă conspirație a tăcerii, deoarece niciun ziar românesc n-a pomenit de apariția cărții lui, a primit doar aprecieri din Franța de unde i-au scris o serie de profesori universitari.

Felul aspru în care marele ziarist critica atitudinea politică a exilului e o urmare logică a modului cum a fost tratat acest senior al culturii românești de pretutindeni.

Iată ce scria Pamfil Șeicaru în legătură cu acest volum într-o scrisoare adresată lui Ovidiu Vuia: „*Citindu-l vei afla în ce condiții tragice s-a realizat România mare. Când vei sfârși de citit cartea, vei ajunge la aceeași concluzie la care am ajuns eu și anume: exista un destin al neamului nostru ca să străbată toate blestematele uneltiri ca să dispară. Un profesor spaniol de mare prestigiu vorbind de originea Românilor a scris: <originea lor nu este un mister dar existența lor este un miracol>*”.

La această afirmație adăuga: „*Am primit volumul La Roumanie dans la grande guerre și mă grăbesc să-l trimit. Vei avea prilejul să cunoști marea tragedie ce a trebuit să plătească neamul nostru pentru a realiza România mare întrezărită și apoi realizată de Mihai Viteazul pentru o așa de scurtă vreme, dar odată realizată fie și vremelnic, imaginea grandioasă a rămas ca o obsedantă chemare, ca un comandament istoric. Cu toate că distrugerea a fost făcută de Englezi în interesul comun, despăgubirile au rămas în sarcina României, datoria contractată de România în cursul războiului pentru armament și aprovizionare a depășit 2 miliarde de aur. Confiscarea de către ruși a tezaurului Băncii naționale în valoare de un miliard lei aur. Acest tezaur a fost depus la Moscova cu garanția aliaților dar pierderea a rămas în sarcina statului român. Cele 458 de pagini vor reda marea epopee a nației noastre între 1916 și 1919. Și vei rămâne, iubite prieten, uimit de purtarea aliaților și de ticăloșia rușilor care vroiau distrugerea noastră ca stat. Eu sper să apară în românește cândva ca să știe și noile generații ce imense sacrificii stau la temelie României mari. Va rămâne în sarcina altui cronicar să scrie istoria războiului contra Rusiei sovietice*”.

(Scrisoarea lui Pamfil Șeicaru către Ovidiu Vuia din 15 Nov. 1976)

Negreșit, Pamfil Șeicaru și-a pus în această carte ce a avut mai bun în ființa sa, de unde superioara sa realizare. De altfel, adevărul pe care ne-a promis să-l respecte și învățămintele ce ni le dă, fac valoarea inestimabilă a lucrării sale *La Roumanie dans la grande guerre*.

În Februarie 1977 apare volumul *Finlandizarea Europei - Conferința securității europene de la Helsinki*, cu care Șeicaru își declara intenția de a încheia cu ciclul antirus și de scrie o carte "*1877-1977 un secol de independența României*", care va fi sărbătorit cu fast, dar, mai adauga el, „nu mă încumet să încep a scrie până nu văd cu ochii realitatea țării din 1977. Deci mă voi duce în țară și o voi colinda, timp de patru luni înarmat de un aparat fotografic. Înțeleg să scriu cu toată independența fiindcă nu vreau să falsific adevărul, riscând să fiu rău judecat de cei din țară. Adevărul indiferent de orice considerație față de cei cari conduc azi țară, cât și față de eroii (!) exilului”

(Scrisoarea lui Pamfil Șeicaru catre Ovidiu Vuia **din 15 Nov. 1976**)

Mai mult, Șeicaru se considera dator să scrie această carte pentru ca generațiile tinere să știe de unde s-a plecat în 1821 și unde s-a ajuns, la care mai adauga cu tarie: „*Eu cred (...) în destinul neamului românesc.*”

Fără îndoială opera sa politică și /sau istorică își propune căutarea adevărului care, după cum am mai spus-o și în alt capitol al lucrării, se bazează pe o permanentă documentare, fără de care autorul suferă fizic. De-aici se trage probabil suflul particular al scrisului său, încât îi poti simți bătăile inimii și bucuria pe care i-o conferă fiecare izvor istoric descoperit.

Stilul său are secrete multiple, astfel că prin el, Șeicaru reușește să se adreseze celui mai simplu om dar în același timp îl atrage pe cel mai rafinat dintre intelectuali. De-aici însușirea operei sale de a fascina pe cititor, lectura imprimându-i cadențe ale cugetului propriu creator, odată ce ai început să-i citești o lucrare nu mai ești în stare s-o lași din mâini, până la sfârșit, descrierea istoriei în fundamentul ei real și adevărat, prin pana maestrului are însușiri miraculoase, de a te influența, ca un roman de aventuri dintre cele mai pasionante. La acest aspect contribuie atenția ce o dă autorul nu numai cărților și manuscriselor, dar și unor declarații importante, scrisori, articole de ziare la care se adaugă unele amănunte rezultate din cunoașterea biografiei exacte a eroilor de care se ocupă.

Și poate cea mai înaltă calitate a scrisului său este claritatea expunerii, cu care îmbracă idei distincte, fără a se desfăta însă în formele perfecțiunii clasice. Această însușire este atât de definitorie pentru Pamfil Șeicaru, diferențiindu-l de tot ce i se apropie și îndepartându-l violent de istoricii moderni, pentru care obiectivitatea faptelor se realizează prin simpla înșiruire mecanică a lor și în cazul în care își permit să facă un comentariu, îl exprimă punându-și pe suflet o mască de mort cu totul rece și impersonală.

CAPITOLUL 8

PAMFIL ȘEICARU PRIN OCHII CELOR CARE L-AU CUNOSCUȚ

Personalitatea lui Pamfil Șeicaru, marele ziarist vizionar al perioadei interbelice, nu transpare doar din articolele publicate în decursul carierei sau din alte dezbateri și publicații ulterioare, ci ea poate fi la fel de bine conturată și prin intermediul oamenilor care au avut onoarea să-l cunoască îndeaproape, să-i fie prieteni sau să ia într-o forma sau alta contact cu el. Indiferent dacă relaționarea a avut loc tête-à-tête, sau prin intermediul unor lungi corespondențe, cert este că aceia care l-au cunoscut pe Pamfil Șeicaru au rămas marcați de personalitatea lui, de forța cu care își exprima și susținea convingerile sau își urmarea idealurile, astfel, mai devreme sau mai tarziu, totii au simțit nevoia să transmită și altora -prin intermediul unor scrieri, prelegeri sau interviuri- ce a însemnat pentru ei relaționarea cu Șeicaru și cum au înțeles ei personalitatea acestuia.

Printre cei care au avut sansa să-i fie aproape, fie în calitate de prieteni, fie de colaboratori, se număra: jurnalistul și omul politic Vasile C. Dumitrescu și soția acestuia Uțe, René Al de Flers - nepotul scriitorului și dramaturgului francez Robert de Flers, cel care, ca expert militar și atașat militar francez sosise în România cu grupul de instructori militari francezi care au sprijinit refacerea armatei române în iarna anului 1916, Ovidiu Vuia - director al Clinicii de Neuropatologie din Giessen dar și scriitor și poet ce a publicat în presă timpului, pe tema sortii vitrege a poporului român sub dictatura comunistă și nu în ultimul rând Victor Frunza, mare ziarist și dizident politic stabilit din 1980, împreună cu soția și fiul său, în Danemarca, unde înființează editura *Nord*, respectiv *Victor Frunză – EVF* din 1989 (cea care publică *Destinul unui condamnat la moarte: Pamfil Șeicaru*) și editează revista de studii asupra fenomenului politic românesc *Alergătorul de la Marathon* (în paginile careia publică și unele texte referitoare la Pamfil Șeicaru).

Iată de pildă ce spunea René Al. de Flers în volumul **Pamfil Șeicaru – așa cum a fost**, despre „bădia” (cum îndeobște i s-a adresat întotdeauna) și impresia pe care i-a lasat-o la prima întâlnire, la București, în timpul primului război mondial : *“Intrând în biroul său, am văzut o persoană bine făcută, cu cap impozant, oacheș la față, păr negru ondulat și rebel, o mustață destul de voluminoasă și o privire asimetrică.”* Iși aduce aminte cum Pamfil Șeicaru a fost surprins de vizita celor doi ofiteri în uniformă germană dar care vorbeau franceză - Locotenentul Rene A. de Flers și Capitanul Bassompierre- și cum surprinderea a devenit de nestăpânit când a aflat că cei doi, aflați în misiune la București, făceau parte dintr-o divizie franceză care lupta alături de germani împotriva sovieticilor.

Următoarea lor întâlnire va fi abia peste 30 de ani, la Munchen în 1974, unde deși octogenar de acum, marele luptător venise cu speranța de ajutor din partea cancelarului Strauss, cu care era mai de mult în corespondență. Fostul locotenent de odinioară, acum angajat al Radioului Europa Liberă, îl descrie: *“Nu mai era persoana impozantă din primăvara anului 1944. Micuț, puțin încovoiat, cu părul mai rar și albit ... cu haine uzate ponosite...era singur .. se simtea străin ...”* (René Al. de Flers, **Pamfil Șeicaru – așa cum a fost**). Deși îl cunoștea pe Șeicaru, prin scrierile din **Curentul**, încă de pe băncile școlii, iar în primăvara lui 1944 chiar personal, adevărata lor relație de apropiere s-a încheiat abia începând cu ianuarie 1975, acolo, în Germania, când René Al de Flers i-a devenit unul dintre

puținii prieteni în adevăratul sens al cuvântului, ba mai mult, i-a fost confident și l-a sprijinit material, fără a avea vre-un interes, istorisirile despre acei ani devenind acum, prin intermediul acestei cărți-document, un reper esențial pentru biografia și activitatea gazetarului din anii exilului și mai ales din ultimii săi ani de viață.

Într-adevăr, în Germania, Pamfil Șeicaru a rămas un străin și aproape singur dacă în calea sa nu ar fi apărut oameni ca preotul greco-catolic Vasile Zapartan (care s-a ocupat de întreținerea lui și a surorii sale, Dr. Virginia Munteanu – Șeicaru cât timp a stat în Karlsfeld), Rene Al. de Flers care i-a devenit un prieten și ajutor de nădejde, Aurica Popescu, fost ofițer de aviație devenit patronul restaurantului *Klein Bukarest* sau Vasile C. Dumitrescu, fost ofițer de contrainformații și un antisovietic notoriu.

Despre relația dintre Șeicaru și Dumitrescu și despre îndelunga lor corespondență aflăm mai multe din cartea cunoscutului prozator, publicist și editor Victor Frunză, intitulată ***Pamfil Șeicaru. Destinul unui condamnat la moarte***, prin dezvelirile făcute de Ușe Dumitrescu, soția „omului cu caracter de boier (conu Vasile îi spuneau unii), român până-n ultima fibră a ființei lui și statornic în judecăți și sentimente, până la Dumnezeu !”

După cum se știe, Vasile C. Dumitrescu era absolvent de drept venit din Basarabia, unde ajunsese să urmeze liceul, școala primară făcând-o în București. Toate aceste strămutări de domiciliu din copilăria sa se datorează tatălui său care era procuror militar, fost procuror șef al României, și trebuia să-și aducă familia în locurile unde era detașat. În Germania ajunge în mai 1945, când este internat de autoritățile americane de ocupație, ca fost ofițer de informații al unui stat inamic. Totul durează foarte puțin, deoarece în 1948 este redactor timp de un an la publicația ***Rezistența***, după care trece redactor la noul ziar ***Patria*** înființat de fostul ambasador al României în Germania, Ion Gheorghe. În 1951 se afla și în conducerea Asociației Românilor Liberi din Germania. După septembrie 1950 devine membru în Comitetul consultativ al refugiaților străini de pe lângă Subsecretariatul de stat pentru refugiați, al guvernului bavarez.

Interacțiunea fericită dintre destinele lui Pamfil Șeicaru și Vasile C. Dumitrescu, doi români importanți, deși târzie, a fost decisivă pentru ultima parte a vieții lui Pamfil Șeicaru, care venea din Spania pentru a se stabili în Germania, și care a dus la reapariția ziarului ***Curentul***.

Deși corespondența lor datează din august 1952, Vasile C. Dumitrescu l-a întâlnit pe Pamfil Șeicaru abia 22 de ani mai târziu, în anul 1974, când înțelegând imediat situația dificilă (atât materială cât și spirituală) în care era se afla acest mare ziarist, a preluat voluntar, împreună cu soția sa, responsabilitatea întreținerii materiale, așa cum se angajaseră în scris față de autoritățile germane când au reușit să-i obțină dreptul de a locui la Dachau. La fel a procedat și René Al. de Flers, care chiar a avut un dialog mai aspru cu soția sa, care credea că cele 400 DM, lipsă din salariu și date lui Șeicaru, erau destinate plății vre-unei pensii alimentare. Și aceasta, pentru că fiica lui Pamfil Șeicaru, Viorela Vergne, stabilită în Franța, îi trimitea rar bani. Tot lui Vasile C. Dumitrescu și René A. de Flers, care au avut mai multe discuții și întâlniri se datorează și reapariția ziarului ***Curentul*** în afara țării, în dorința de a-i face o mare bucurie maestrului.

Evident că acest demers a determinat Securitatea să-l supravegheze continuu pe Vasile C. Dumitrescu, care era oarecum protejat prin importanța funcției pe care o avea în politica

internă a Germaniei, iar Pamfil Șeicaru avea deja o condamnare la moarte în țară și era urmărit.

Bineînțeles că au existat și persoane rău-voitoare, care încercau manipularea lui Pamfil Șeicaru prin alimentarea ideii că Vasile C. Dumitrescu, prin preluarea cheltuielilor, urmărea să intre în posesia manuscriselor și averii lui. Că nu a fost vorba de așa ceva, a constatat și dr. Virginia Munteanu, sora ziaristului, care l-a îngrijit o perioadă și care a făcut și inventarul. Din păcate, o femeie cu o mare credință, devotată fratelui ei, care a petrecut mulți ani în închisoarea de femei comunistă, ea murind după întoarcerea la București, la puțin timp după ce l-a vizitat în primăvara anului 1978.

Întrebat într-un interviu ce a însemnat colaborarea la ziarul *Curentul*, Victor Frunza, autorul lucrării *Pamfil Șeicaru. Destinul unui condamnat la moarte*, a declarat că, în 1978, trecând peste decenii, Pamfil Șeicaru a început să reediteze ziarul lui de succes, dar era la o vârstă înaintată astfel că l-a încredințat lui Vasile C. Dumitrescu, care l-a invitat să-i devină colaborator, fiindu-i poate cel mai bun prieten din exil, un om de care îl apropia o unitate a ideilor și -l despărțea doar vârsta, în sensul că făcea parte dintr-o generație mai mare cu două decenii. Vasile C. Dumitrescu a editat *Curentul* și după moartea lui Pamfil Șeicaru, continuând în același stil de nostalgie a epocii generalului Antonescu, dar și cu unele nuanțe anticomuniste și prin colaborarea lui la *Curentul*, Victor Frunza a dat o direcție anticeaușistă și anticomunistă, celelalte păstrându-se doar în subsidiar. Datorită acestei orientări, Securitatea nu i-a iertat nici pe el, nici pe Vasile C. Dumitrescu, căruia ulterior i-au intentat un proces printr-un trimis din țară.

Însă probabil cea mai graitoare ilustrare a personalității lui Pamfil Șeicaru o reușește Ovidiu Vuia în lucrarea *Sub zodia cărții și a studiului (Cu Pamfil Șeicaru în exil)*, volum în care sunt adunate și comentate scrisorile provenite dintr-o lungă corespondență purtată între autor și marele ziarist. În calitatea sa de medic, scriitor și poet, lirica lui Ovidiu Vuia este opera unui exilat care caută cu înfrigurare noi puncte de reper pentru a-și reorganiza viața, iar efortul regăsirii de sine prin cultură este de o intensitate deosebită.

După cum marturisește în prefață cărții sale, a ajuns să corespundeze cu Pamfil Șeicaru prin intermediul lui Traian Popescu, la editura căruia publicase cartea tatălui sau Tiberiu Vuia - *Vacanțele destinului*, și căruia i-a solicitat adresa în mod direct, în ideea de a-i scrie maestrului pentru a elucida o anumită problemă și fără a se gândi că de acolo se va naște o corespondență atât de prodigioasă.

Pe de altă parte, încă din 1992, în *Editura Europress* din București fuseseră publicate *Scrisorile din emigrație* scrise de Pamfil Șeicaru istoricului din țară Radu Valentin, din care se putea deduce eronat că marele ziarist, prin diferitele legături cu anumiți istorici și oameni supuși regimului comunist, era el însuși un om al Bucureștiului, insinuându-se ca nu ar fi putut ajunge altfel la poporul român decât prin intermediul partidului atotstăpânitor. În acest volum se insinua ca „din corespondența dusă de Pamfil Șeicaru, în ce privește așa-zisa colaborare cu țara pot reieși câteva lucruri ce nu pot fi tăgăduite” printre care faptul ca „în România condusă de N. Ceaușescu, cel puțin aparent, s'au schimbat anumite relații (...) rezultate din faptul că noul dictator pregătindu-și intrarea triumfală în Europa apuseană, ținea foarte mult să aibe exilul de partea sa” și ca „oricat ar părea de absurd, oamenii partidului comunist, la ordinele șefului suprem, cheltuiau sume enorme din visteria Stutului numai ca să sațisfacă dorința aproape obsesivă a marelui comandant, cel ce vroia să aibe pe toți românii, răspândiți pe tot mapamondul, sub comanda sa”. Se merge mai departe,

spunându-se ca „în acest cadru captarea lui Pamfil Șeicaru printre partizanii săi era un mare câștig pentru regimul din țară, cunoscându-i-se spiritul critic, uneori de totului sălbatec, cum reeșea chiar din unele articole de-ale sale publicate în exil” și de aceea, „în lumina acestor date, noi nu considerăm ca întâmplătoare, sau că a stat sub semnul Providenței, întâlnirea dintre istoricul Radu Valentin cu Pamfil Șeicaru în vara lui 1974 la Madrid ci a fost dirijată de la centru”

(Pamfil Șeicaru - Scrisorile din emigrație, Ed. Europress, 1992)

Ca urmare, corespondența dintre Vuia și Șeicaru apare astăzi ca o replică dată interpretării eronate că Șeicaru s-ar fi întors cu față spre răsărit (comunism). Însă interesant este că cei din țară nu erau și nu păreau interesați să afle ce cuprinde o corespondență diferită de cea publicată în 1992, asta fiindcă ea stătea cel puțin sub controlul cenzurii comuniste. O disculpăre penibilă, usurând menținerea la putere ale aceleași mentalități cu expunerea unor idei care altfel nu ar trebui să intereseze pe nimeni înafara celor ce continuă interesați să reînvie împărăția bolșevică de ieri, sabotând spiritul a ceea ce ar însemna înălțarea unui altar de credință nouă.

Corespondența autorului cu Pamfil Șeicaru nu se vrea a fi o simplă polemică adresată istoricilor români, ci ea își propune să demonstreze că marele ziarist și scriitor a gândit mereu așa cum a scris, eliberat de toate dogmele comuniste, de la inimă la inimă, rămas credincios principiilor în numele cărora a acționat o viață întreagă, deoarece propria sa conștiință refuza să stea în solda cuiva.

Pamfil Șeicaru nu și -a pierdut niciodată demnitatea umană, cu măreție legată de el, nici în ultimii ani de viață sau mai precis până în clipa când inima lui a încetat să mai bată în piept, în timp ce un exil fără identitate anumită, a aruncat oprobriul public asupra așa-zisei trădări a lui Șeicaru .

De fapt, societatea interbelică și-a găsit urmașii săi tot atât de dubioși în a da verdicte definitive necorespunzătoare celui mai minim adevăr și în acest mod să stigmatizeze nemeritat un om a cărui personalitate creatoare cinstește neamul din care el se trage. Nu se pune problema unei apărări subiective a unui mare român, de care sigur nici nu are nevoie, ci se vrea deslușirea adevărului, prin înlăturarea zgurii „*minciunii și a delațiunii de idei*”. Încă o dată se adeverește că pentru un om ales, destinul de a fi român e un supliciu major, adăogat exilului, oricum greu de suportat.

Ovidiu Vuia încheie prefața volumului cu o constatare pe cât de tristă, pe atât de adevărată: „*În cursul istoriei noastre crunte, Miron Costin, Constantin Brâncoveanu și atâția alții dintre ei, să nu-i uit pe Mihai Eminescu până la Nicolae Iorga și Ion Antonescu au fost uciși fizic, pe când în cazul lui Pamfil Șeicaru s'a încercat o ucidere spirituală, mai rea decât moartea în sine!* „

(Vuia Ovidiu, Sub zodia cărții și a studiului. Cu Pamfil Șeicaru în exil, Rita Vuia, 2007)

Ce este important de sesizat la această carte, este faptul că ea oferă o serie de informații extrem de intime și dintr-o gama foarte variată, care nu ar fi putut fi cunoscute altfel decât în situația unei astfel de corespondențe. Ele pun în lumina întraga viață a ziaristului Pamfil Șeicaru și ne ajuta să -i înțelegem mai bine personalitatea. Aflăm astfel de

pe urma acestor scrisori despre starea de sănătate nu doar a lui, ci și a soției, „operată de cancer la mamela stânga” și care „a trebuit să intre în sanatoriu unde a stat un an și trei luni când a decedat la 1 Aprilie 1968”, despre ce simtea în legătură cu capitularea *en rase campagne* făcută la sfârșitul celui de-al doilea război mondial de „un rege cretin condus de mama lui care detesta pe români și era preocupată să aducă din nou familia regală a Greciei pe tron”, sprijinind politica lui Churchill de capitulare fără condiții a României, sau despre gripa pe care sora lui, medic, i-a tamaduit-o, dar el din neglijența s-a pomenit cu un efizem pulmonar despre care spunea: „*Ma enervează când aud ca un fel de scâncet în gât când respir. Știu ca medicii primesc medicamente, dacă poti afla un medicament eficace m-ai obliga dacă mi-ai trimite. În situația mea eu nu pot consulta un medic și nici plăti medicamente*”

(Vuia Ovidiu, *Sub zodia cărții și a studiului. Cu Pamfil Șeicaru în exil*, Rita Vuia, 2007)

Multe dintre scrisori erau însă orientate asupra diverselor publicații, ale lui Șeicaru, sau ale altor autori, pe tema cărora se scurgea multa cerneală. De exemplu, într-una dintre scrisori, maestrul anunța că a primit volumul *La Roumanie dans la grande guerre*, pe care urma să i-l trimită, atrăgându-i atenția că va avea ocazia să cunoască marea tragedie prin care a trecut neamul românesc pentru a realiza România mare, în schimb nu dă niciun răspuns la ceea ce-i scrie Vuia în legătură cu preocupările sale eminesciene, acesta interpretând tăcerea ziaristului ca pe un omagiu adus omului de specialitate, la care el nu avea nimic ce să adauge: „*E atitudinea omului ce prețuiește adevărul și nu se grăbește ca atâția alții să-și dea cu părerea nu mai ca să spună și el ceva, încurcând lucrurile, tocmai fiindcă ideile sale nu au nicio legătură cu subiectul tratat*” mai adauga Ovidiu Vuia în notele și comentariile pe care le atașează prezentării acestor corespondențe.

La un momentdat Pamfil Șeicaru își exprima chiar intenția de a reveni pe plaiurile natale, în ciuda oricaror consecințe, ceea ce-l înspăimânta pe tovarășul său de corespondență, dar ulterior se dovedește că aceasta nu era decât o visare și ca din păcate situația în care se afla nu-i permitea asumarea unui risc atât de mare.

Alte prelegeri sau lucrări dedicate lui Pamfil Șeicaru și menite să aducă și mai multă lumină asupra personalității sale au fost prezentate și mai recent și cu ocazia prăznuirii hramului mănăstirii Sfânta Ana de la Orșova, a cărui ctitor el a fost și în incinta căreia își doarme astăzi somnul de veci. Printre titluri ar fi de menționat: *Începuturile: Tecuci și Bârlad* de Viorel Burlacu, *Vizionarul* lui George Stanca, *Tentative de execuție postumă. Scrisoare trimisă pe adresa cotidianului Jurnalul Național* aparținând doctorului Viorela Ionescu sau *Odiseea "Pamfil Șeicaru" continuă* scrisă de Victor Frunză, toate dorindu-se un elogiu adus celui care a fost un mare jurnalist, un vizionar și un mare iubitor de țară.

Trăgând o concluzie în urma tuturor aspectelor prezentate în acest capitol, și nu numai, ajungem să fim perfect de acord cu opinia lui Ovidiu Vuia care este de părere că în cazul maestrului tăcerea nu putea exista, sau dacă exista nu putea decât să aibă „*un singur sens, acela de a fi de acord cu partenerul său de discuție, altfel Pamfil Șeicaru și-ar fi autonegat forța sa combativă, firea lui de învingător când se simțea în stăpânirea cheii dezlegării unui adevăr, pierdut sub nămolul mocirlei de fiecare zi (...)* Polemica posedă un vibrion ce atâță chiar și când respectivul adversar e un prieten bun, nici atunci nu poate să

ierțe”. Mai mult, parerile și opiniile sale sunt întotdeauna pertinente, susținute și argumentate, de unde și forța devastatoare și pur vizionară a afirmațiilor pe care le emite.

(Vuia Ovidiu, *Sub zodia cărții și a studiului. Cu Pamfil Șeicaru în exil*, Rita Vuia, 2007)

III. CUVÂNT DE ÎNCHEIERE

Diferența dintre un jurnalist adevărat, cu chemare și unul amator, lipsit de talent, este ușor sesizabilă, fie și numai după citirea catorva fraze dintr-un material, iar această diferență o face nu numai scrisul, ci și abordarea temelor și felul în care gazetarul „se mișcă” în spațiul unui articol. Rețeta de succes și-o face fiecare printr-un secret al lui: la unii e o chestie de limbaj, la alții de abordare sau de „a vâri” peste un subiect o chestie foarte incitantă. Pe de altă parte, gazetărie fără o vastă cultură nu se poate face și depinde de știința celui care scrie cum va ilustra, cum va justifica și pe ce argumente își va baza relațiile. Condițiile vitale pentru ca un gazetar să producă articole de valoare? Să facă un temei bun, deci să se bazeze pe o documentare bună, să fie sincer, corect, imparțial, să-și respecte cititorul și să se respecte pe sine, dar nu în ultimul rând să -și respecte limba și să nu o terfească în afara normelor impuse. O limbă curată, frumoasă și bine folosită este un element cheie pentru o rețeta de succes, la care se adaugă mult curaj, fler, rigoare, pătrundere, consecvența și nu în ultimul rând spirit vizionar.

Iată ca toate aceste date necesare unui jurnalist de valoare se regăsesc în totalitate și la Pamfil Șeicaru, un ziarist dedicat, cu viziuni limpezi și pertinente -atât asupra trecutului cât și asupra prezentului și viitorului- și cu o mare dragoste pentru vocația sa, pe care o face din dragoste, din bucuria de a aduce sub ochiul cititorului cuvântul scris, conviins fiind că acum, la „*aproape cinci secole de când invenția lui Gutenberg a pus la îndemâna oamenilor mijlocul rapid de comunicare a ideilor, tipografiile au luat locul scribilor și cartea, dintr-un obiect de lux rezervat doar oamenilor foarte bogați, a devenit un mijloc de cultură populară...*”

(Pamfil Șeicaru – *Istoria presei*, Editura Paralela 45, 2007)

Este cunoscut faptul că oamenii mari au întotdeauna destine zbuciumate și nici Pamfil Șeicaru nu a făcut excepție de la această regulă. Astfel, după ce s-a pus în slujba țării prin întreaga sa activitate de ziarist (și ma referer cu precădere la perioada prolifică de la *Curentul*), căreia i s-a dedicat cu trup și suflet, o soarta vitregă l-a obligat să -și parăsească plaiurile natale, pe care le-a iubit și pentru care chiar a și luptat pe front, și să apuce calea pribegiei, spre locuri îndepărtate unde de altfel a și murit, lasând în urma o moștenire de valoare.

La plecare, deși conștient că s-ar putea să nu mai aibă niciodată ocazia de a reveni, un simplu, dar extrem de elocvent text, avea să țină loc și de justificare, și de demisie: "*Nu am nimic de retractat, nimic de repetat dintr-o luptă străbătută de dogoarea unor convingeri. Dacă lupta a fost pierdută, nu înseamnă că a fost nedreaptă cauza. Aș vrea ca evenimentele (viitoare, n.n.) să-mi dovedească netemeinicia temerilor mele și fericit aș fi, chiar cu prețul unei existențe pribege pentru tot restul vieții, să nu fi avut dreptate și o colaborare cu Rusia sovietică să fi fost posibilă, România păstrându-și întreaga suveranitate*".

(*Pamfil Șeicaru*)

Iată că până în ultima clipă, Șeicaru a rămas fidel convingerilor sale și cu toate că și -ar fi dorit să se fi înșelat, știe că istoria nu va avea cum să-i demonstreze contrariul. Indiferent de orientarea politică sau de care parte a baricadelor s-ar fi aflat, ceea ce rămâne o constantă de netăgăduit în privința lui Șeicaru este netarmurita dragoste de țară și de adevăr,

iar „*varianta de final*” propusă de Victor Frunză în volumul dedicat marelui ziarist, una cât se poate de înțeleaptă, corectă și de împaciuitoare, cere "*dreptate pentru Pamfil Șeicaru*", care "*nu aparține stângii naționaliste sau dreptei.... ci culturii române în totalitatea ei*".

(Frunză Victor, *Destinul unui condamnat la moarte. Pamfil Șeicaru*, EVF, 2001)

IV. BIBLIOGRAFIE

1. De Flers, René Alecu, *Pamfil Șeicaru – așa cum a fost*, Mănăstirea Sf. Ana, Orșova 2009
2. De Flers, René Alecu, *Radio Europa Liberă și exilul românesc*, București, Criterion, 2004
3. Eliade Mircea - *Jurnal 1941-1969*, Ed. Humanitas, 2004
4. Frunză Victor, *Destinul unui condamnat la moarte. Pamfil Șeicaru*, București, EVF, 2001
5. Manolescu Florin, *Enciclopedia exilului literar românesc 1945-1989*, București, Compania, 2003
6. Petcu Marian, *Istoria presei române (Tutorat I și II)*, Facultatea de jurnalism și științe ale comunicării – Universitatea București
7. Râpeanu Valeriu, *O istorie a presei românești. De la Mihail Kogălniceanu la Nicolae Iorga*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, București, Editura Fundației România de Măine, 2008
8. Râpeanu Valeriu, *Stilistica presei române – curs*
9. Roșca Luminița, *Formarea identității profesionale a jurnaliștilor*, Ed. Polirom, Iași, 2004.
10. Șeicaru Pamfil, *Adevărul trebuie amintit. Politica României, 1933-1944*, Fides, 1998
11. Șeicaru Pamfil: *Construcții pe nisip. Politica aistorică*, Fides, 1998
12. Șeicaru Pamfil : *Epistolar. Scrisori din exil*, București, ELION (2001)
13. Șeicaru Pamfil, *Istoria presei*, Editura Paralela 45, 2007
14. Șeicaru Pamfil , *Scrisori din exil*, 2 volume , Ed. Saeculum 2002
15. Șeicaru Pamfil – *Vulpea roscată*, roman, Ed. Jurnalul literar, 1996
16. Vianu Tudor, *Arta prozatorilor români*, Ed. 100+1 GRAMAR, 2002
17. Vuia Ovidiu, *Sub zodia cărții și a studiului. Cu Pamfil Șeicaru în exil*, 3 volume, Ed. Rita Vuia, 2007
18. www.jurnalul.ro – articol *Istoria ne-a rezervat o cascadă de cacealmale* - de Mihai Pelin 15/06/2005

19. www.revistamagazin.ro – articolul *PAMFIL ȘEICARU, pamfletarul* - 30 mai 2001
20. www.wikipedia.org